

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษากลยุทธ์การตลาดของโรงเรียนอนุบาลเอกชน ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสาร
ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และนำเสนอตามลำดับ ดังนี้

ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับกลยุทธ์การตลาด

1. ความหมายของการตลาด
2. องค์ประกอบของการตลาด
3. ความสำคัญของการตลาด
4. ส่วนประสมการตลาด
5. ขั้นตอนในการบริหารการตลาด (Management Process)
6. กลยุทธ์การตลาด (Marketing Strategy)

การจัดการศึกษาระดับอนุบาล

1. ความหมายการจัดการศึกษาระดับอนุบาล
2. ความสำคัญของการจัดการศึกษาระดับอนุบาล
3. ความมุ่งหมายการจัดการศึกษาระดับอนุบาล
4. ทฤษฎีและพัฒนาการของเด็กอนุบาล
5. แนวทางการจัดประสบการณ์และกิจกรรม
6. ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง
7. การให้บริการและอำนวยความสะดวก

การจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชน

1. นโยบายการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชน
2. นโยบายปฏิรูปการศึกษาและบัญญัติ 10 ประการ ในการพัฒนา

การศึกษาเอกชน

3. มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา
4. ประวัติความเป็นมาของจังหวัดมหาสารคาม
5. สภาพการศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม
6. โรงเรียนเอกชนในจังหวัดมหาสารคาม

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ
2. งานวิจัยต่างประเทศ

ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับกลยุทธ์การตลาด

การกำหนดกลยุทธ์การตลาด (Marketing Strategy) ที่ดีต้องมีการวางแผนไว้ล่วงหน้า เพื่อให้ทราบทิศทางในการดำเนินธุรกิจในอนาคต และเพื่อให้เกิดแผนปฏิบัติการทางการตลาดเป็นกลยุทธ์เชิงรุก (Offensive Strategy) แทนที่จะเป็นกลยุทธ์เชิงรับแต่ประการเดียว ในขณะที่โลกย่างเข้าสู่สหัสวรรษใหม่ องค์กรทั่วโลกต่างให้ความสำคัญแก่การตลาด เพื่อที่จะสามารถตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคได้ การตลาดคือหัวใจของการดำเนินธุรกิจ ไม่ว่าจะผลิตภัณฑ์จะมีลักษณะและคุณภาพดีเลิศขนาดไหน ถ้าองค์กรธุรกิจมิได้ดำเนินการทางการตลาดได้อย่างมีประสิทธิภาพความสำเร็จก็ย่อมจะไม่เกิดขึ้นแก่องค์กรธุรกิจดังกล่าว การดำเนินกิจกรรมทางการตลาด ต้องสอดคล้องกับพฤติกรรมผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา เพราะการตลาดแท้ที่จริงก็คือสงครามการแข่งชิงผู้บริโภคนั่นเอง (เสรี วงษ์มณฑา. 2542 : 1)

1. ความหมายของการตลาด

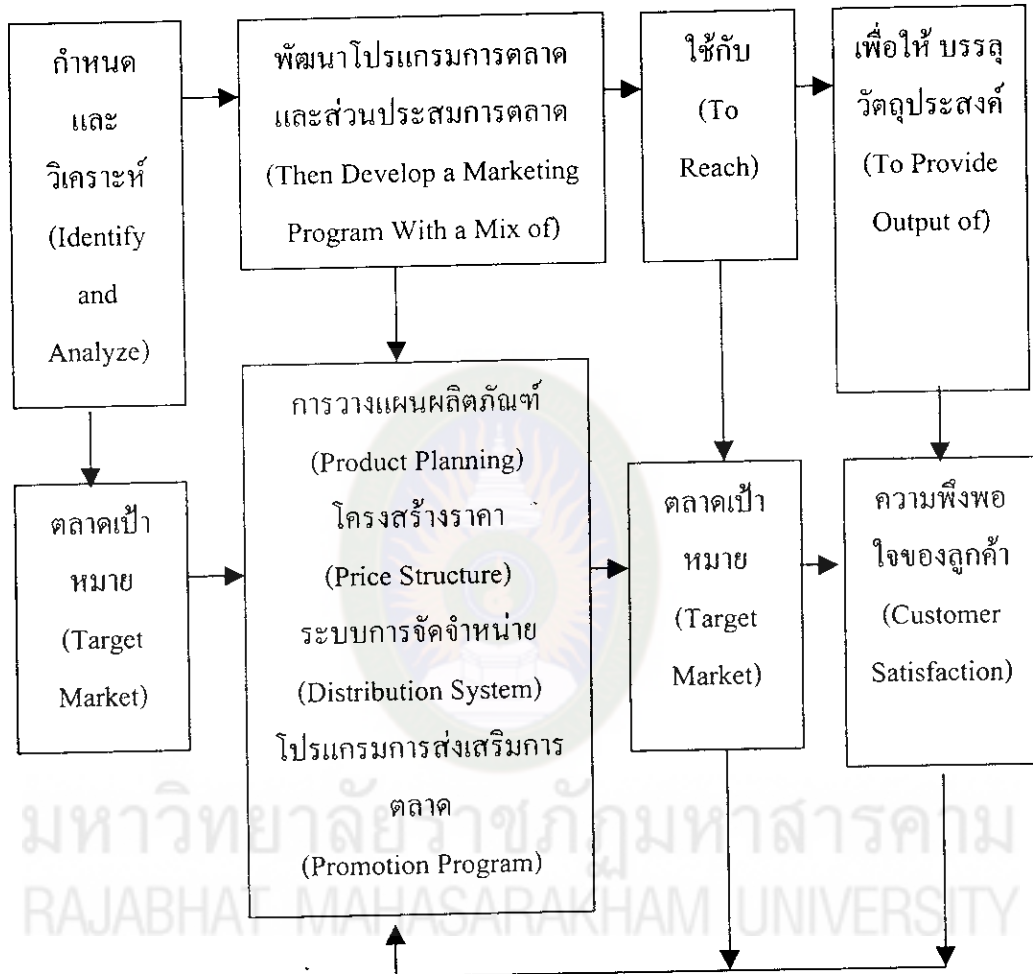
งานการตลาดเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ ผู้ที่จะประสบความสำเร็จในธุรกิจได้ต้องเป็นผู้ที่สามารถเอาชนะคู่แข่งกันได้ ซึ่งการจะเอาชนะดังกล่าวจำเป็นต้องมีความรู้ในเรื่องของหลักการตลาดเป็นอย่างดี นอกจากนี้ยังต้องเป็นผู้ที่สามารถนำความรู้ด้านการตลาดนั้นไปประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสมในแต่ละสถานการณ์ จึงถือได้ว่าหลักการตลาดเป็นสิ่งจำเป็นที่นักการตลาดต้องให้ความสนใจศึกษาหาความรู้เพื่อจะได้นำมาช่วยในการดำเนินงานทางธุรกิจ ความหมายการตลาด มีผู้ให้ความหมายแตกต่างกันดังนี้ (ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. 2543 : 9 - 11)

ความหมายที่ 1 การตลาด (Marketing) เป็นกระบวนการวางแผนและการบริหารแนวความคิดเกี่ยวกับการตั้งราคา การส่งเสริมการตลาด การจัดจำหน่ายสินค้า บริการ หรือความคิด เพื่อสร้างให้เกิดการแลกเปลี่ยน เพื่อตอบสนองความพึงพอใจของบุคคลและบรรลุเป้าหมายของค์การ (Kotler. 2000 : 6) หรือเป็นระบบกิจกรรมธุรกิจทั้งหมดที่กำหนดขึ้นเพื่อที่จะวางแผน (Plan) กำหนดราคา (Price) ส่งเสริม (Promote) และจัดจำหน่าย (Place) คุณค่าในผลิตภัณฑ์ บริการและความคิดที่สามารถตอบสนองความต้องการของตลาดเป้าหมาย (Target

Market) เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ (Organizational Objective) (Etzel, walker and Stanon. 1997 : 6) หรือเป็นกระบวนการพัฒนาและการแลกเปลี่ยนความคิด สินค้าและบริการที่สามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้าและองค์การ โดยใช้หลักการตั้งราคาการส่งเสริมการตลาด และการจัดจำหน่าย (Bovee, Houston and Thill. 1995 : 9) จาก 3 ความหมายนี้ การตลาดมีประเด็นสำคัญในการนำไปใช้ในระบบการบริหารงานการตลาด หรือกระบวนการตลาด (Marketing Process) ดังนี้

1. กิจกรรมธุรกิจมุ่งความสำคัญที่ลูกค้า(Customer Oriented) กล่าวคือมีจุดเริ่มต้นที่การกำหนดและวิเคราะห์ถึงความต้องการของตลาด (Identify and Analize Target Market)
2. พัฒนาโปรแกรมการตลาด (Developing a Marketing Program) ประกอบด้วย การวางแผนผลิตภัณฑ์ โครงสร้างของราคา การจัดจำหน่าย และโปรแกรมการส่งเสริมการตลาด
3. ใช้กับตลาดเป้าหมาย (To Reach Target Marget) ตลาดเป้าหมายในที่นี้ก็คือลูกค้ากลุ่มเป้าหมายนั่นเอง
4. โดยมีวัตถุประสงค์ให้ลูกค้าเกิดความพึงพอใจ (To Provide Customer Satisfaction)

กระบวนการตลาด มีจุดเริ่มต้นที่การกำหนดและวิเคราะห์ความต้องการของตลาด เป้าหมายและสิ้นสุดที่ความพึงพอใจของลูกค้าประกอบด้วย 2

ภาพประกอบที่ 2 กระบวนการตลาด

ความหมายที่ 2 การตลาด (Marketing) เป็นกระบวนการทางสังคมและการบริหาร (Social and Managerial Process) ซึ่งบุคคลและกลุ่มบุคคลได้รับสิ่งที่สนองความจำเป็น และ ความต้องการของเขาจากการสร้าง (Creating) และการแลกเปลี่ยน (Exchanging) ผลิตภัณฑ์ และคุณค่ากับบุคคลอื่น (Kotler, 2000 : 8) จากความหมายนี้มีประเด็นสำคัญคือ (1) เป็นกระบวนการทางสังคมและการบริหาร (2) วัตถุประสงค์ของการตลาด คือทำให้บุคคล และกลุ่มบุคคลได้รับ ผลิตภัณฑ์ที่สามารถสนองความต้องการของเขา (3) เครื่องมือที่ใช้คือ การสร้าง การเสนอ และการแลกเปลี่ยนผลิตภัณฑ์ที่มีคุณค่ากับบุคคลอื่น

การตลาดจุลภาค (Micromarketing) และการตลาดมหภาค (Macromarketing)

การตลาดมี 2 ลักษณะ คือ (1) การตลาดขององค์การ เรียกว่า การตลาดจุลภาค (2) การตลาดของทั้งระบบเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งเรียกว่า การตลาดมหภาค

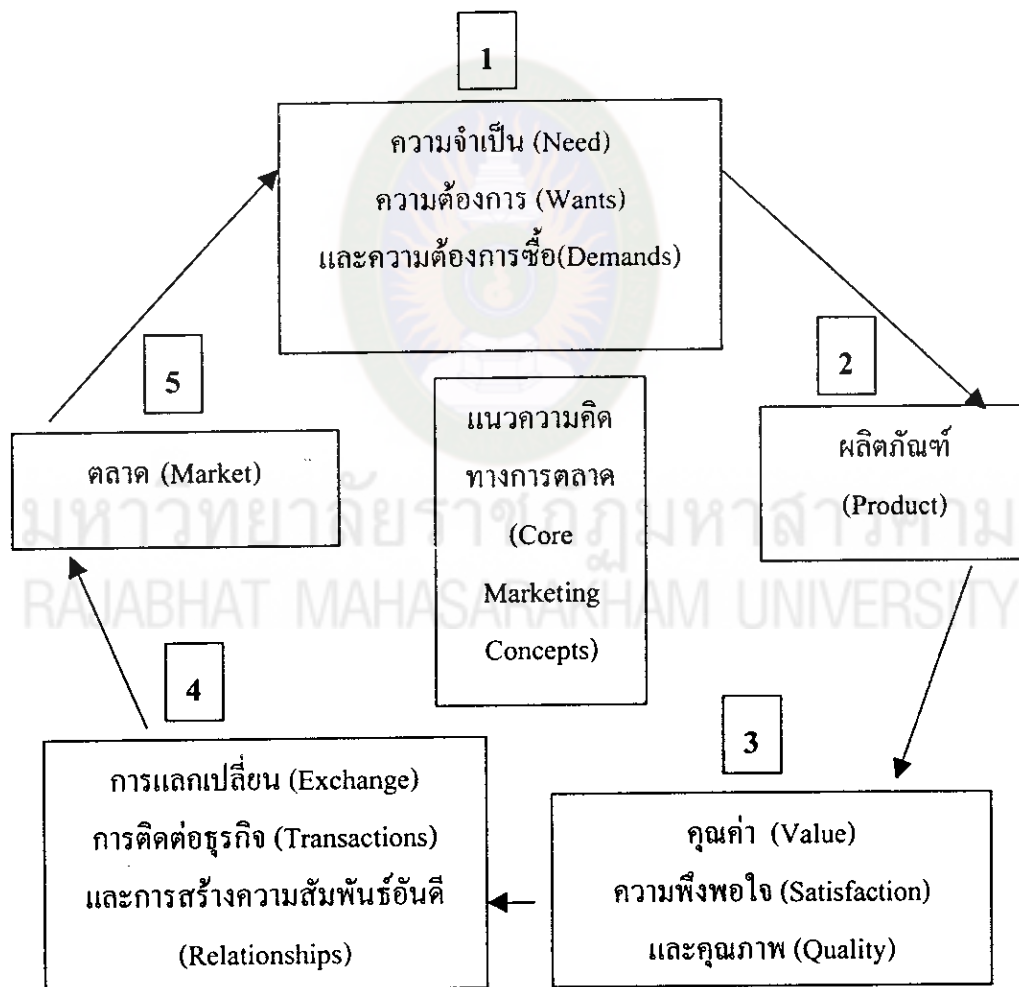
1. การตลาดจุลภาค (Micromarketing) หมายถึง การใช้เครื่องมือการตลาด (ผลิตภัณฑ์และโปรแกรมการตลาด) ให้สามารถตอบสนองความต้องการของบุคคล (Kotler and Armstrong) หรือเป็นการดำเนินกิจกรรมเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ กล่าวคือ ต้องสามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้าและดำเนินการเคลื่อนย้ายคุณค่าของสินค้าและบริการจากผู้ผลิตไปยังลูกค้า จากความหมาย นี้มีประเด็นสำคัญดังนี้ (1) จุดเริ่มต้นของการตลาดคือการศึกษาความต้องการของลูกค้า (2) เป็นการดำเนินกิจกรรมที่ใช้ได้ทั้งองค์การที่แสวงหากำไรและไม่แสวงหากำไร (3) การตลาดต้องเกี่ยวข้องกับฝ่ายอื่น ๆ ด้วย เช่น การผลิต การเงินและการบัญชี การบุคลากร เป็นต้น

2. การตลาดมหภาค (Macromarketing) คือ กระบวนการทางสังคม ซึ่งมุ่งเคลื่อนย้ายสินค้าและบริการในระบบเศรษฐกิจจากผู้ผลิตไปยังผู้บริโภคให้มีประสิทธิภาพสอดคล้องกันระหว่างอุปทานกับอุปสงค์ และบรรลุเป้าหมายของสังคม จากความหมายนี้มีประเด็นสำคัญ ดังนี้ (1) เป็นการตลาดที่เน้นทั้งระบบเศรษฐกิจในสังคมส่วนรวม (2) ทุกสังคมจะมีระบบเศรษฐกิจและระบบการตลาดของสังคมนั้น

2. องค์ประกอบของการตลาด

จากความหมายของการตลาดดังกล่าวข้างต้น จะเห็นว่าการตลาดประกอบด้วย (1) การวิเคราะห์เกี่ยวกับความจำเป็น (Need) ความต้องการ (Wants) และความต้องการซื้อ (Demands) ของตลาดเป้าหมาย (2) ธุรกิจต้องเสนอผลิตภัณฑ์ (Product) เพื่อสนองความต้องการ

ของตลาดเป้าหมาย (ผู้บริโภค) (3) ผลิตภัณฑ์นั้นต้องมีคุณค่า (Value) ทำให้ลูกค้าพึงพอใจ (Satisfaction) และมีคุณภาพ (Quality) ตลอดจนต้องคำนึงถึงต้นทุน (Cost) หรือราคาสินค้าที่ลูกค้าซื้อ (4) ผลิตภัณฑ์จะมีการแลกเปลี่ยน (Exchange) และการติดต่อธุรกิจ (Transaction) การสร้างความสัมพันธ์อันดี (Relationship) กับลูกค้า (5) ตลาด (Market) คือ กลุ่มเป้าหมายของการขายผลิตภัณฑ์ (6) กระบวนการตั้งแต่ข้อ (1) – (4) เรียกว่า กระบวนการตลาด (Marketing Process) ซึ่งอาจเรียกได้ว่าเป็นแนวความคิดทางการตลาดหลัก (Core Marketing Concepts) (ที่เป็นประเด็นสำคัญ) และผู้ที่ทำงานตั้งแต่ ขั้นที่ (1) – (5) เราเรียกว่า นักการตลาด (Marketers) โดยมีรายละเอียดดังภาพประกอบที่ 3

ภาพประกอบที่ 3 องค์ประกอบของการตลาด

3. ความสำคัญของการตลาด

การตลาดเป็นเครื่องมือที่สร้างรายได้ให้กับกิจการ อันจะนำผลไปสู่การสร้างกำไร ในที่สุด ระบบเศรษฐกิจของประเทศต้องอาศัยการตลาด เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และการค้า ระหว่างประเทศ (ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. 2543 : 14)

หากพิจารณาโดยภาพรวมของการจัดการศึกษาเอกชน นับตั้งแต่ปีการศึกษา 2517 เป็นต้นมา จะเห็นได้ว่าบทบาทของโรงเรียนเอกชนในการจัดการศึกษาลดลงเรื่อย ๆ ถ้าดูจาก ปริมาณนักเรียนที่เปรียบเทียบกับนักเรียนของรัฐในแต่ละระดับ การลดลงของจำนวนนักเรียน และจำนวนโรงเรียนเอกชนจากรายงานการศึกษาเอกชนระดับต่ำกว่าปริญญาตรี ของสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2526 : 65 – 67) ได้วิเคราะห์สาเหตุพอสรุปได้ดังนี้

1. เป็นเพราะผลกระทบจากนโยบายเร่งขยายโอกาสทางการศึกษาในระดับต่าง ๆ ทั้งทางด้านปริมาณและคุณภาพ เช่น การขยายการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา โดยดำเนิน โครงการอนุบาลชนบท และโครงการเด็กเล็กก่อนวัยเรียน โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาเพื่อ ขยายการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในชนบทอย่างกว้างขวาง เพื่อกระจายโอกาสให้แก่ ผู้ด้อยโอกาสได้เข้าเรียนโดยไม่ต้องจ่ายเงินค่าบำรุงการศึกษา และจัดหาอุปกรณ์การเรียนต่าง ๆ ให้ กับผู้เรียน รวมทั้งการจัดการศึกษานอกโรงเรียนที่กรมการศึกษานอกโรงเรียนดำเนินการอยู่ เป็นต้น
2. เป็นเพราะรายได้ของโรงเรียนจากค่าธรรมเนียมการเรียนลดลง จึงไม่เพียงพอ ที่จะนำมาพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน โดยเฉพาะโรงเรียนขนาดเล็ก และขนาดกลาง หรือ โรงเรียนที่เก็บค่าธรรมเนียมการเรียนต่ำอยู่แล้ว และมีนักเรียนเข้าเรียนน้อย ทำให้ไม่สามารถดำรง กิจการต่อไปได้เพราะจัดแล้วไม่คุ้มกับค่าใช้จ่าย
3. เป็นเพราะมาตรการของรัฐบาลบางเรื่อง เป็นข้อจำกัดในการขยายกิจการและ การดำเนินงานจัดการศึกษาเอกชน เช่น การกำหนดจำนวนโรงเรียนเอกชนเพื่อสอนภาษาจีนที่จะ พึ่งมีในจังหวัด การไม่อนุญาตให้โรงเรียนเอกชนที่สอนภาษาจีนประเภทสามัญศึกษาเปิดสอน ระดับก่อนประถมศึกษา ซึ่งทำให้โรงเรียนขาดโอกาสในการเตรียมเด็ก เพื่อเข้าเรียนในระดับ ประถมศึกษา ตัวอย่างดังกล่าวนี้จึงจะเป็นสาเหตุทำให้โรงเรียนเอกชนเพื่อสอนภาษาจีนมีนักเรียน น้อย มีรายได้จำกัด โรงเรียนบางแห่งดำรงกิจการต่อไปด้วยความลำบาก ไม่สามารถพัฒนาคุณภาพ ทางการเรียนการสอนได้ดีเท่าที่ควร
4. เป็นเพราะขาดความคล่องตัวในการบริหารและพัฒนาทางวิชาการ เนื่องจากข้อ กำหนด กฎ และระเบียบต่าง ๆ ที่ให้โรงเรียนเอกชนถือปฏิบัติมีลักษณะมุ่งไปในด้านการควบคุม

มากกว่าการส่งเสริมหรือกำกับดูแล ทำให้การดำเนินงานในสถานศึกษาประสบปัญหา เช่น ข้อกำหนด เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของผู้จัดการ ครูใหญ่ และครูที่ให้ปฏิบัติงาน ได้เฉพาะในโรงเรียนที่ได้อนุญาตไว้เท่านั้น การกำหนดวุฒิการศึกษาสามัญของผู้ชำนาญการทำให้โรงเรียนไม่สามารถจัดจ้างผู้ชำนาญการในวิชาชีพที่ขาดแคลนบางสาขามาสอน ได้ หรือการกำหนดสัญญาชาติไทยของผู้บริหารโรงเรียน ก่อให้เกิดความขัดแย้งในการบริหารงานระหว่างผู้บริหารตามกฎหมายกับผู้บริหารชุดที่ผู้รับใบอนุญาตแต่งตั้งขึ้น จนอาจเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน เป็นต้น

5. เป็นเพราะการเพิ่มค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาเอกชน การปรับอัตราเงินเดือนข้าราชการ พลเรือน ข้าราชการครู และค่าจ้างขั้นต่ำของผู้ใช้แรงงานในแต่ละครั้งทำให้โรงเรียนต้องปรับอัตราเงินเดือนของครูและบุคลากรในโรงเรียนตามไปด้วยเป็นการเพิ่มรายจ่ายของโรงเรียนมากขึ้น เนื่องจากโรงเรียนต้องปฏิบัติตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการ ในการจ่ายค่าจ้างให้แก่ครู และบุคลากรของโรงเรียน โรงเรียนจึงต้องเพิ่มการเก็บค่าธรรมเนียมการเรียน เพื่อรักษาสถานภาพทางการเงินของโรงเรียนเอาไว้ แต่ก็ทำได้ยากเพราะผู้ปกครองไม่สามารถจ่ายค่าเล่าเรียนส่วนที่เพิ่มได้

จากสาเหตุที่กล่าวมาข้างต้น โรงเรียนเอกชน จำเป็นต้องนำการตลาดเข้ามาเกี่ยวข้อง โดยใช้กลยุทธ์การตลาดเพื่อความอยู่รอด ซึ่งถือว่าการตลาดมีความสำคัญมาก

4. ส่วนประสมการตลาด

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ (2543 : 17-19) กล่าวว่า ส่วนประสมการตลาด หมายถึง เครื่องมือการตลาดที่ธุรกิจต้องใช้ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ การตลาดในตลาดเป้าหมาย (Kotler, 2000 : 14) หรือเป็นส่วนประกอบที่สำคัญของกลยุทธ์การตลาด 4 ประการ ประกอบด้วย (1) ผลิตภัณฑ์ (2) ราคา (3) การจัดจำหน่าย (4) การส่งเสริมการตลาด (Bovee, Houston and Thill, 1995 : G8) หรือ เป็นปัจจัยทางการตลาดที่ควบคุมได้ ซึ่งต้องใช้ร่วมกัน เพื่อสนองความต้องการของตลาดเป้าหมาย

ส่วนประสมการตลาด อาจเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า ปัจจัยภายในทางการตลาด หรือ ปัจจัยทางการตลาด (Internal Marketing Factor หรือ Marketing Factor) ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ควบคุมได้ หรือ เรียกว่า 4P's ประกอบด้วย

1. ผลิตภัณฑ์ (Product) หมายถึง สิ่งที่เสนอขายโดยธุรกิจเพื่อสนองความ

ต้องการของลูกค้าให้พึงพอใจ (Kotler. 2000 : 11) ผลิตภัณฑ์ที่เสนอขายอาจจะมีตัวตนหรือไม่มีตัวตนก็ได้ คุณสมบัติผลิตภัณฑ์ ได้แก่ สินค้า บริการ ความคิด สถานที่ องค์กรหรือบุคคล ผลิตภัณฑ์ต้องมีอรรถประโยชน์ (Utility) มีคุณค่า (Value) ในสายตาของลูกค้า จึงจะมีผลทำให้ผลิตภัณฑ์สามารถขายได้ การกำหนดกลยุทธ์ด้านผลิตภัณฑ์ต้องพยายามคำนึงถึงปัจจัยต่อไปนี้ (1) ความแตกต่างของผลิตภัณฑ์ (Product Differentiation) และ/หรือ ความแตกต่างทางการแข่งขัน (Competitive Differentiation) (2) พิจารณาจากองค์ประกอบของผลิตภัณฑ์ (Product Component) เช่น ประโยชน์พื้นฐาน รูปร่างลักษณะ คุณภาพ การบรรจุภัณฑ์ ฯลฯ (3) การกำหนดตำแหน่งผลิตภัณฑ์ (Product Positioning) เป็นการออกแบบผลิตภัณฑ์ เพื่อแสดงตำแหน่งที่แตกต่าง และมีคุณค่าในจิตใจของลูกค้าเป้าหมาย (4) การพัฒนาผลิตภัณฑ์ (Product Development) เพื่อให้มีลักษณะใหม่ (New and Improved) (5) กลยุทธ์เกี่ยวกับส่วนประสมผลิตภัณฑ์ (Product Mix) และสายผลิตภัณฑ์ (Product Line)

2. ราคา (Price) หมายถึง มูลค่าผลิตภัณฑ์ในรูปตัวเงิน หรือเป็นสิ่งที่ต้องจ่ายสำหรับการได้มาซึ่งบางสิ่ง (Etzel, Walker and Stanton. 1997 : G11) ราคาเป็น P ตัวที่สองที่เกิดขึ้นมาจาก Product ราคาเป็นต้นทุน (Cost) ของลูกค้า ผู้บริโภคจะเปรียบเทียบ ระหว่างคุณค่า (Value) ผลิตภัณฑ์ราคา (Price) ผลิตภัณฑ์นั้น ถ้าคุณค่าสูงกว่าราคาเขาก็จะตัดสินใจซื้อ ดังนั้น ผู้กำหนดกลยุทธ์ด้านราคาต้องคำนึงถึง (1) คุณค่าที่รับรู้ในสายตาของลูกค้า (2) ต้นทุนสินค้าและค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้อง (3) การแข่งขัน (4) ปัจจัยอื่น ๆ

3. การจัดจำหน่าย (Place หรือ Distribution) หมายถึง โครงสร้างของช่องทางซึ่งประกอบด้วยสถาบันและกิจกรรม ใช้เพื่อเคลื่อนย้ายผลิตภัณฑ์และบริการจากองค์กรไปยังตลาด สถาบันที่นำผลิตภัณฑ์ออกสู่ตลาดเป้าหมายก็คือสถาบันการตลาด

4. การส่งเสริมการตลาด (Promotion) เป็นการติดต่อสื่อสารเกี่ยวกับข้อมูลระหว่างผู้ขายกับผู้ซื้อ เพื่อสร้างความเชื่อมั่น เพื่อสร้างทัศนคติที่ดี เพื่อแจ้งข่าวสาร เพื่อจูงใจให้เกิดความต้องการ เพื่อเตือนความทรงจำในผลิตภัณฑ์ โดยคาดว่าจะมีอิทธิพลต่อความรู้สึก ความเชื่อถือ และพฤติกรรมการซื้อ (Etzel, Walker and Stanton. 1997 : G12)

จากแนวคิดดังกล่าว ผู้วิจัยได้นำมาใช้เป็นแนวทางในการศึกษาวิจัย โดยใช้ส่วนประสมการตลาด หรือ 4P's มาปรับเป็นกลยุทธ์การตลาดของโรงเรียนอนุบาลเอกชน มีรายละเอียดดังภาพประกอบที่ 4

ภาพประกอบที่ 4 ส่วนประสมการตลาด

5. ขั้นตอนในการบริหารการตลาด (Management Process)

ขั้นตอนการบริหารการตลาดจะเกี่ยวข้องกับคำ 2 คำ คือ การตลาด (Marketing) กับการจัดการหรือการบริหาร (Management หรือ Administration) ขั้นตอนการบริหารเป็นกระบวนการใช้ทรัพยากรเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายขององค์การ ขั้นตอนการบริหารประกอบด้วย (1) การวางแผน (Planning) (2) การปฏิบัติตามแผน (Implementing) (3) การประเมินผลการทำงาน (Evaluating) (ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. 2543 : 41-43) โดยมีรายละเอียดดังภาพประกอบที่ 5

ขั้นที่ 1	ขั้นที่ 2	ขั้นที่ 3
<p>การวางแผน (Planning)</p> <ul style="list-style-type: none"> * การวิเคราะห์สถานการณ์ (Analyze Situation) * การกำหนดเป้าหมาย (Set Goals) * การเลือกกลยุทธ์และยุทธวิธี (Select Strategies and Tactics) * โปรแกรม (Program) * นโยบาย (Policy) 	<p>การปฏิบัติการตามแผน (Implementation)</p> <ul style="list-style-type: none"> * การจัดองค์การ (Organize) * การจัดบุคคลเข้าทำงาน (Staff) * การสั่งการ (Direct) 	<p>การประเมินผล (Evaluation)</p> <ul style="list-style-type: none"> * การเปรียบเทียบผลการทำงาน กับเป้าหมาย (Compare Performance with Goals)

การป้อนกลับ : ฝ่ายบริหารจะสามารถปรับปรุงแผนในอนาคตและปฏิบัติการให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง

ภาพประกอบที่ 5 ขั้นตอนในการบริหารการตลาด (Management Process)

ขั้นที่ 1 การวางแผน (Planning)

เป็นการตัดสินใจถึงสิ่งที่ควรจะทำในอนาคตว่าจะมีวิธีการอย่างไรและเมื่อใดเพื่อให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล ในส่วนของการวางแผนจะประกอบด้วย (1) การวิเคราะห์สถานการณ์ (Analyze Situation) เป็นการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในที่เป็นจุดแข็ง (Strengthes) เพื่อใช้กำหนดกลยุทธ์ สภาพแวดล้อมภายในที่เป็นจุดอ่อน (Weaknesses) เพื่อหาวิธีการแก้ปัญหา สภาพแวดล้อมภายนอกที่เป็นโอกาส (Opportunities) และอุปสรรค (Thrests) เพื่อปรับกลยุทธ์ให้สามารถฉวยโอกาสและจัดอุปสรรคให้หมดไป (2) การกำหนดเป้าหมาย (Goals) เป็นการกำหนดภารกิจของธุรกิจในรูปแบบผลลัพธ์สำคัญที่ต้องการ ผลลัพธ์ระยะสั้นมีลักษณะเจาะจง ส่วนใหญ่เป็นเชิงปริมาณ แต่วัตถุประสงค์ (Objectives) มีลักษณะเจาะจงมากกว่า (3) การเลือกกลยุทธ์ และยุทธวิธี (Select Strategic and Tactics) เป็นการตัดสินใจถึงสิ่งที่ควรจะทำในอนาคตว่าจะใช้ทรัพยากรขององค์กรอย่างไรให้เหมาะสมกับโอกาสทางการตลาดในอนาคต กลยุทธ์ หมายถึง แผนการปฏิบัติงานที่องค์การกำหนดเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมาย ส่วนยุทธวิธีเป็นวิธีการนำเอารายละเอียดของกลยุทธ์มาปฏิบัติ แต่มีลักษณะเฉพาะเจาะจง และช่วงเวลาที่สั้นกว่ากลยุทธ์ (4) โปรแกรม (Program) หมายถึงแผนงานที่มีความสมบูรณ์ เป็นแผน ที่รวมนโยบาย กลยุทธ์ วิธีการปฏิบัติ มาตรฐาน งบประมาณและส่วนประกอบอื่น ๆ เข้าด้วยกัน (5) นโยบาย (Policy) หมายถึง หลักการที่กำหนดขอบเขตอย่างกว้าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร

ขั้นตอนที่ 2 การปฏิบัติการตามแผน (Implementation)

ประกอบด้วย การกำหนดรูปแบบโครงสร้างองค์กร (Organizing) การจัดบุคคลเข้าทำงาน (Staffing) และการสั่งการ (Directing) เพื่อให้ปฏิบัติการตามแผน

ขั้นตอนที่ 3 การประเมิน (Evaluation)

เป็นขั้นตอนที่ประสานงานในกระบวนการบริหาร กล่าวคือ เป็นการเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานกับจุดมุ่งหมาย การประเมินผลจึงเป็นตัวเชื่อมระหว่างการทำงานในอดีตและการวางแผนการทำงานในอนาคต

6. กลยุทธ์การตลาด (Marketing Strategy)

มีผู้ให้คำจำกัดความของกลยุทธ์การตลาดไว้ดังนี้

ซิคมันด์ และคนอื่น ๆ (Zikmund and D'amico. 1984 : 70 ; อ้างอิงมาจาก สิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. 2543 : 43) นิยามกลยุทธ์การตลาดว่าเป็นการวางแผน เพื่อกำหนด เป้าหมายและวัตถุประสงค์ในระยะยาว รวมถึงการกำหนดแนวทางปฏิบัติและการจัดสรรทรัพยากร การบริหารที่จำเป็น เพื่อนำไปใช้ในการดำเนินและให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้

สิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ (2543 : 43) กลยุทธ์ (Strategies) หมายถึง แผนการ ปฏิบัติงานที่องค์การกำหนด เพื่อบรรลุจุดมุ่งหมาย (Etzel, Walker and Stanton. 1997 : G-15) ถ้า วัตถุประสงค์กำหนดไว้ว่าปีหน้าต้องการยอดขายเพิ่มเป็น 10 % จากปีที่ผ่านมา กลยุทธ์ที่ใช้อาจเป็น การเพิ่มความพยายามทางการตลาด โดยการส่งเสริมการตลาด ในรูปของการ โฆษณาและส่งเสริม การขาย

เซอร์จิโอ ซิแมน (Sergio Zyman. 2989 ; อ้างอิงมาจาก เสรี วงษ์มณฑา. 2542 : 41-43) กล่าวไว้ว่า กลยุทธ์ คือ การกำหนดเป้าหมาย คำนวณบางอย่าง และเป็นการกำหนดกรอบ ในการใช้ความคิด กลยุทธ์ทำให้สามารถใช้ความคิดสร้างสรรค์ และทำให้คนอื่นมีอิสระในการใช้ ความ สร้างสรรค์ในลักษณะที่กำหนดไว้ล่วงหน้า คือสิ่งที่ช่วยให้ทำงาน ได้อย่างสมบูรณ์ไม่ออก นอกกรอบนอกทาง

กลยุทธ์ก็เหมือนกับแรงดึงดูดจากจุดศูนย์กลางเพื่อป้องกันไม่ให้ออกนอกทาง และ ในการที่จะนำหน้าคู่แข่งอยู่เสมออยู่นั้น ต้องพร้อมเสี่ยง ต้องคิดหาอนเซ็นต์ใหม่ ๆ และลองใช้เทคนิค ใหม่ ๆ เช่นกัน แต่ก็เป็นปกติวิสัยเพราะกลยุทธ์ไม่ใช่ลูกแก้ววิเศษที่จะบอกอนาคตอย่างชัดเจน

กลยุทธ์ คือ หัวใจสำคัญของทุกสิ่ง กลยุทธ์ คือ แผนที่แสดงเส้นทาง กลยุทธ์ คือ วิธีการวางแผนดำเนินการเพื่อไปสู่จุดหมาย พาหนะในการคมนาคมขนส่งคือแท็กซี่ที่พัฒนาขึ้นมา

กลยุทธ์ คือ สิ่งที่กำหนดแท็กซี่ที่ต้องการ แต่การมีกลยุทธ์ก็ไม่ได้หมายความว่า จะทำให้มองเห็นแท็กซี่คันที่ เพราะยังต้องใช้เวลากับการทดลองซ้ำแล้วซ้ำอีก ต้องคิดและปรับ แท็กซี่คันกว่าจะได้ทางเลือกที่ดีที่สุด กลยุทธ์เพียงแต่เป็นเครื่องชี้แนะ หรือนำทางเท่านั้น

สรุปได้ว่ากลยุทธ์การตลาด คือ แผนในการดำเนินงานขององค์การที่ได้รับ การเตรียมการเป็นอย่างดี ด้วยวิธีกำหนดตลาดเป้าหมายและใช้ส่วนประสมการตลาด เพื่อให้บรรลุ เป้าหมายที่วางไว้ และสร้างความพอใจให้กับผู้ซื้อให้มากที่สุด การให้ความชัดเจนแก่เป้าหมาย จะ

ช่วยให้ความมั่นใจได้ว่า เมื่อมีการพัฒนากลยุทธ์ขึ้นมาแล้วควรมุ่งมั่นไปข้างหน้า ไม่หวั่นไหว
จะทำให้มั่นใจได้ว่าการพัฒนากลยุทธ์มุ่งเน้นไปที่ลูกค้าให้คู่แข่ง

กลยุทธ์ทางการตลาดมีประโยชน์ต่อหน่วยงานดังนี้ (ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. 2543 : 43) เป็นแนวทางปฏิบัติว่าหน่วยงานควรจะทำทุกความพยายามทางการตลาดไปทางไหน ในการทำวิจัยตลาด การวิเคราะห์ผู้บริโภค การวางแผนผลิตภัณฑ์ การวางแผนการจัดจำหน่าย การวางแผนการส่งเสริมการตลาด และการวางแผนทางด้านราคาทำให้เกิดความมั่นใจว่าแต่ละหน่วยงานในองค์กรมีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนในการดำเนินงาน ซึ่งเมื่อนำมารวมกันก็จะเป็นวัตถุประสงค์รวมทางการตลาด (Overall Marketing Objectives) เป็นการกระตุ้นให้ผู้ปฏิบัติหน้าที่แต่ละฝ่ายทำงานประสานกัน ช่วยให้หน่วยงานสามารถประเมินฐานะตำแหน่งทางการตลาดในสถานะที่มีคู่แข่งซึ่งมีโอกาสด้านการตลาด และแรงกดดันจากสภาพแวดล้อมขณะนั้นว่า องค์กรมีจุดแข็งจุดอ่อนทางด้านใดหรือไม่ ใช้เป็นแนวทางปฏิบัติว่าองค์กรควรเลือกทางดำเนินงานอย่างไรจึงจะเหมาะสม และควรทุ่มทรัพยากรทางใดมากน้อยแค่ไหนเป็นเครื่องประเมินการดำเนินงานของหน่วยงานนั้น

องค์ประกอบของกลยุทธ์การตลาด มี 2 ส่วน ได้แก่

1. ตลาดเป้าหมาย หมายถึง กลุ่มผู้บริโภคที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันหรือสัมพันธ์เป็นกลุ่มที่มีความต้องการ ความปรารถนาคล้ายกัน มีแรงจูงใจเหมือนกันและเป็นกลุ่มที่องค์กรนั้นต้องการที่จะทำการตลาดด้วย

2. ส่วนประสมการตลาด หมายถึง การรวมเอากิจกรรม หรือองค์ประกอบหลักทางการตลาด 4 ประการ หรือ 4P's เข้าด้วยกันให้สอดคล้องในการดำเนินงานทางการตลาด เพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้าในตลาดเป้าหมาย 4P's ประกอบด้วย ผลิตภัณฑ์ (Product) ราคา (Price) การจัดจำหน่าย (Place) และการส่งเสริมการตลาด (Promotion) ส่วนประสมการตลาดมีบทบาทสำคัญมากในทางการตลาด เพราะเป็นการรวมการตัดสินใจทางการตลาดทั้งหมด เพื่อนำมาใช้ในการดำเนินงาน โดยเริ่มตั้งแต่จัดหาผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพตามที่ตลาดเป้าหมายต้องการ การเลือกทำเลที่ลูกค้าจะหาซื้อผลิตภัณฑ์ได้สะดวก ในราคาที่เหมาะสม รวมทั้งการส่งเสริมการตลาดที่น่าสนใจ จึงจะทำให้ส่วนประสมการตลาดสามารถสนองความต้องการของตลาดเป้าหมายอย่างแท้จริงองค์กรนั้น ๆ จึงประสบความสำเร็จ (Kotler. 2000 : 43)

ขั้นตอนการวางแผนกลยุทธ์การตลาด ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ระบุและประเมินโอกาสทางการตลาด นักการตลาดจะต้องประเมินค่าโอกาสที่มีอยู่มากมายในตลาด และเลือกสรรเฉพาะโอกาสที่น่าสนใจเท่านั้น แล้วนำมากำหนด

จุดมุ่งหมาย วัตถุประสงค์ กลยุทธ์ความเจริญเติบโตและแผนการขององค์กร

ขั้นที่ 2 วิเคราะห์ส่วนแบ่งตลาดและเลือกตลาดเป้าหมาย การเลือกตลาดเป้าหมายเป็นงานการตลาดที่สำคัญอย่างหนึ่งในกระบวนการบริหารการตลาด เหตุผลที่เลือกตลาดเป้าหมายก็เนื่องจากว่า องค์กรไม่สามารถที่จะเสนอผลิตภัณฑ์หรือบริการให้แก่ตลาดทุกตลาดได้ในเวลาเดียวกัน พร้อมทั้งทำให้ลูกค้าได้รับความพอใจด้วย เพราะทรัพยากรและความสามารถขององค์กรมีอยู่จำกัด จึงไม่สามารถที่จะเอื้ออำนวยให้แก่ตลาดทุกตลาด และแม้ว่าความสามารถและทรัพยากรขององค์กรมีเพียงพอ สำหรับดำเนินงานการตลาดแต่ก็จะได้ผลไม่คุ้มค่า องค์กรจึงจำเป็นต้องเลือกตลาดที่จะเอื้ออำนวยประโยชน์ให้มากที่สุด

ขั้นที่ 3 การวางแผนและพัฒนากลยุทธ์ส่วนประสมตลาด เป็นการดำเนินงานเพื่อให้สอดคล้องตามความต้องการของตลาดเป้าหมายที่ได้เลือกไว้ และทำให้ลูกค้าเกิดความพอใจในผลิตภัณฑ์และบริการ ดังภาพประกอบที่ 6

ภาพประกอบที่ 6 ขั้นตอนการวางแผนกลยุทธ์การตลาด

การจัดการศึกษาระดับอนุบาล

1. ความหมายการจัดการศึกษาระดับอนุบาล

การศึกษาระดับอนุบาล หรือ การศึกษาก่อนประถมศึกษา ซึ่งปัจจุบันคือการศึกษาปฐมวัย เป็นการศึกษาของเด็กแรกเกิด ถึง 6 ปี ซึ่งเป็นเด็กทุกประเภทในหน่วยงานทุกสังกัด โรงเรียนหรือศูนย์พัฒนาเด็ก

“อนุบาล” สมัยหนึ่ง หมายถึงรูปแบบการศึกษาที่จัดให้เด็ก 5 ขวบ ต่อมาเราก็ให้เป็นเด็ก 7 ขวบ และอนุโลมให้ใช้หลักการเดียวกันในการปฏิบัติ บางคนคิดว่าเด็กอนุบาล หมายถึงเด็ก 3-5 ขวบ ในช่วง 20 ปีนี้มีคนคิดคำว่า “ปฐมวัย” ขึ้น เด็กปฐมวัยเริ่มตั้งแต่จุดปฏิสนธิ จนถึง 7-8 ขวบ เหมือนต้นไม้ที่ออกจากกระถางลงดิน มีความหมายที่กว้างขึ้นว่าเด็กเรียนรู้ รับรู้ได้ตั้งแต่อยู่ในท้อง วัยก่อนการเรียนก็คือวัยที่จุดปฏิสนธิ เด็กที่อ่านออกเขียนได้อายุจะไม่เท่ากัน เด็กฉลาดอาจจะอ่านได้ตอน 7 ขวบก็ได้ ตัวอย่างเช่น ไอศไคน์ หรืออาจจะอ่านออกตอน 3-4 ขวบก็ได้โค้งนี้จึงเป็นเช่นเดียวกัน เป็นรากฐานอันแท้จริง ไม่ใช่ฐานหรือพื้นที่เราเห็นพื้นโลก แต่อยู่ได้ลงไปอีก

เด็กปฐมวัย จึงหมายถึง พื้นแก่้นฐานอันมั่นคงเพื่อชีวิตไม่ใช่เพื่อการศึกษาในขั้นต่อไป สมองวัยนี้ของเด็กเรียนรู้เร็วไว ควรรู้จักให้เขารับรู้ เรียนรู้ ต้องจัดสิ่งแวดล้อมให้ ต้องจัดกิจกรรม กระตุ้นเด็ก รู้ว่าเมื่อไรเด็กเรียนรู้ด้วยตนเองเมื่อไรต้องกระตุ้น วัยนี้ต้องเป็นแก่นจริง ๆ และมีฐานที่แน่นมั่นคงจริง ๆ เป็นการศึกษาเพื่อเตรียมเพื่อชีวิต (ทิพจุฑา สุภิมาศ. 2543 : 3)

2. ความสำคัญการจัดการศึกษาระดับอนุบาล

กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายให้พัฒนาการศึกษาระดับปฐมวัยอย่างจริงจัง เมื่อปี พ.ศ. 2536 เรียกตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2535 ว่าการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา มอบหมายให้กรมวิชาการ จัดทำแนวการจัดประสบการณ์และพัฒนาเป็นหลักสูตรก่อนประถมศึกษา พุทธศักราช 2540 และประกาศให้โรงเรียนและศูนย์พัฒนาเด็กระดับก่อนประถมศึกษาทั่วประเทศใช้ตั้งแต่ปีการศึกษา 2541 เป็นต้นไป

ต่อมาในปี พ.ศ. 2544 กระทรวงศึกษาธิการได้แต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรระดับก่อนประถมศึกษาขึ้น เพื่อพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคม มติที่ประชุมให้เปลี่ยนชื่อหลักสูตรก่อนประถมศึกษาเป็นหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย เพื่อให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยได้มีการพิจารณาปรับปรุงอย่างต่อเนื่องเพื่อให้หลักสูตรมีความสมบูรณ์ที่สุด จนได้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 จัดทำขึ้นเพื่อให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง ผู้เลี้ยงดูเด็กและผู้สอน ใช้เป็นแนวทางในการอบรมเลี้ยงดูเด็กและเพื่อให้สถานศึกษา และสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ทุกหน่วยงานทุกสังกัดที่เกี่ยวข้องได้ใช้เป็นแนวทางในการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ และเป็นมาตรฐานเดียวกัน เพื่อสร้างเสริมให้เด็กปฐมวัยได้เติบโต มีพัฒนาการทุกด้านอย่างสมดุล เหมาะสมกับวัย เป็นคนดี คนเก่ง มีความสุข และเติบโต เป็นพลเมืองที่ดีมีคุณภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2540 : คำนำ)

การจัดการศึกษาระดับอนุบาล หรือปฐมวัย เป็นการจัดการศึกษาที่ประชาชน และรัฐให้ความสำคัญมากขึ้นโดยลำดับ ทำให้ปริมาณการเปิด โรงเรียนเด็กปฐมวัย มีปริมาณมากขึ้นเป็นเงาตามตัว การพัฒนาโรงเรียนสำหรับเด็กปฐมวัย ต้องเป็นไปทั้งปริมาณและคุณภาพ การสร้างคุณภาพทางการศึกษาปฐมวัย คือการจัดการเรียนการสอนเด็กให้พัฒนาการตามวัยเป็นไปอย่างเต็มศักยภาพ หรือเรียกว่าการจัดการศึกษาแบบเตรียมความพร้อม

สภาพวิกฤติทางเศรษฐกิจและสังคมที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและรุนแรง ได้สร้างความกดดันให้เกิดความจำเป็นอย่างยิ่งในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงการจัดการศึกษาของไทย ให้สามารถผลิตผู้ที่มีความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ มีคุณธรรมและจริยธรรม อีกทั้งรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง สามารถปรับตัวอยู่ในสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างมีคุณภาพ จากผลงานวิจัยทางการแพทย์ (นิตยา คชภักดี และคณะ. 2545 ; อ้างอิงมาจาก กรมสุขภาพจิต. 2545 : 81-82) พบว่า

เด็กปฐมวัยไทยจำนวนมากถึง 1 ใน 6 มีพัฒนาการล่าช้าไม่สมวัยโดยมีอัตราส่วนเพิ่มขึ้นตามอายุ แสดงว่าเด็กเหล่านี้ขาดโอกาสเรียนรู้และขาดการอบรมเลี้ยงดูที่เหมาะสม รวมทั้งจำนวนเด็กที่มีความต้องการทางการศึกษาพิเศษมีเพิ่มขึ้น ด้วยเหตุนี้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายจึงจำเป็นต้องตระหนักถึงปัญหา มีการเฝ้าระวังและดำเนินการให้ความช่วยเหลือเด็กอายุต่ำกว่า 6 ปี ทุกกลุ่มตั้งแต่แรกเกิดตลอดจนมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับพัฒนาการและศักยภาพของเด็ก ปัญหาของสังคมประการหนึ่งที่มีผลกระทบต่อเด็กปฐมวัย คือ ความอ่อนแอของสถาบันครอบครัวในการทำหน้าที่อบรมเลี้ยงดูเด็ก เด็กปฐมวัยจำนวนหนึ่งอาจได้รับการเลี้ยงดูที่ไม่เหมาะสมอันส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของเด็กทั้งในปัจจุบันและอนาคต นอกจากนี้ ปัญหาสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ส่งผลโดยตรงและโดยอ้อมต่อสุขภาพอนามัยและพัฒนาการ ตลอดจนการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย รวมทั้งการหลงใหลเข้ามาของวัฒนธรรมต่าง ๆ จากภายนอก ส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตทำให้จำเป็นต้องตระหนักถึงความสำคัญของการดำรงเอกลักษณ์ ของ

วัฒนธรรมในสังคมตนเอง การพัฒนาเด็กที่สอดคล้องกับบริบททางวัฒนธรรมและวิถีชีวิตทางสังคมของเด็กซึ่งมีลักษณะเฉพาะและแตกต่างกันไป จึงมีความสำคัญในโลกที่ความรู้และเทคโนโลยีเกิดขึ้นมากและเป็นไปอย่างรวดเร็ว มนุษย์ไม่สามารถจดจำทุกอย่าง อีกทั้งความรู้ไม่ได้อยู่นิ่งหรือเกิดขึ้นอย่างช้าพอที่จะเรียนรู้ผ่านผู้รู้คนใดคนหนึ่งอีกต่อไป มนุษย์จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาให้สามารถเติบโตและเรียนรู้ได้ตลอดชีวิตและต้องเริ่มตั้งแต่แรกเกิด โดยการปลูกฝังให้เด็กมีเจตคติที่ดีต่อการรับรู้ เรียนรู้ และมีความสามารถในการแสวงหาความรู้ ค้นกรองข้อมูล เลือกใช้ และนำมาใช้ในสถานการณ์ที่ตนต้องการ ได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้มนุษย์ยังจำเป็นต้องมีความสามารถในการเรียนรู้จากผู้อื่น และมีลักษณะที่ทำให้ผู้อื่นยินดีที่จะแบ่งปันความรู้ ประสบการณ์ ตลอดจนหยิบยื่นโอกาสในการเรียนรู้ให้ คุณสมบัติที่เอื้อต่อการเจริญงอกงามตลอดชีวิตดังกล่าว จำเป็นต้องปลูกฝังตั้งแต่ปฐมวัยและต้องพัฒนาอย่างต่อเนื่อง จากกระแสความเปลี่ยนแปลงในสังคมที่ผ่านมา พ่อแม่ ผู้ปกครอง และชุมชนเห็นคุณค่าของการศึกษาและตระหนักถึงสิทธิของบุตรหลานที่จะต้องได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ ทำให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง และผู้คนในชุมชนจำนวนมากเริ่มมีความกระตือรือร้นที่จะเข้ามามีส่วนร่วมรับรู้ และสนับสนุนการจัดการศึกษาให้แก่บุตรหลานของตนรวมทั้งตรวจสอบคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาความเปลี่ยนแปลงทางความคิดดังกล่าวก่อให้เกิดความ คาดหวังและผลักดันให้เกิดพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งกำหนดให้มีการประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับเพื่อให้การศึกษาที่จัดโดยสถานศึกษาทุกแห่งมีมาตรฐานทัดเทียมกัน

สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่มีคุณภาพและมาตรฐานนั้นจำเป็นต้องมีการนำหลักสูตรลงสู่การปฏิบัติเพื่อให้เด็กปฐมวัยได้อยู่ในสิ่งแวดล้อมของการเรียนรู้ที่เหมาะสม ดังนั้นจึงได้มีการกำหนดหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ขึ้นเพื่อเป็นแนวทางในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้ผู้เกี่ยวข้องสามารถนำหลักสูตรฉบับนี้ไปพัฒนาเด็กได้ถูกต้องเหมาะสมมีประสิทธิภาพ และมาตรฐานเดียวกัน สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

การศึกษาปฐมวัย โรงเรียนถือว่าเป็นสถาบันสำคัญที่สนองจากครอบครัว ที่ทำหน้าที่สำคัญในการช่วยพัฒนาเด็กต่อจากพัฒนาการพื้นฐานที่เด็กได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัว ยิ่งเด็กมีพัฒนาการทุกด้านสมบูรณ์มากยิ่งขึ้นเท่าไร ยิ่งเกิดประโยชน์ต่อเด็กมากขึ้นเท่านั้น ครูควรช่วยให้เด็กแต่ละคนบรรลุงานประจำวัยของตนและพยายามจัดการเรียนการสอน ได้อย่างเหมาะสมกับ

ความต้องการ และสอดคล้องกับพัฒนาการของเด็กจะเร่งหรือรอควรคำนึง ถึงความพร้อมของเด็ก เป็นสำคัญ ไม่มีเด็กคนไหนที่จะเรียนรู้ได้ดี ถ้าเขายังไม่มีวุฒิภาวะ ไม่มีการฝึกฝนและไม่มีความ สนใจในสิ่งนั้น อาจเป็นการยากลำบากที่ครูจะจัดเนื้อหาวิชาให้สนองความพร้อมของเด็กทุกคนได้ เพราะอัตราการเจริญเติบโตของเด็กแต่ละคนมีต่างกัน ข้อมูลที่น่าเสนอจึงเป็นกุญแจดอกแรกที่ ทำทนายครุอนุบาล เพื่อที่จะไขเข้าไปให้ถึงตัวเด็ก เด็กบางคนอาจจะมีพัฒนาการเร็ว เด็กบางคนอาจ จะมีพัฒนาการช้า แต่หวังว่าครูที่รับผิดชอบเด็กอนุบาลทุกท่านมีวิญญานของความเป็นครูที่จะทำ ให้เด็กที่ตนรับผิดชอบเป็นเด็กที่ ดี เก่ง ฉลาด ประสบความสำเร็จ และเป็นเด็กที่มีความสุข

3. ความมุ่งหมายการจัดการศึกษาระดับอนุบาล

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กอายุ 3 – 5 ปี มุ่งให้เด็กมีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ที่เหมาะสมกับวัย ความสามารถและความแตกต่างระหว่าง บุคคล จึงกำหนดจุดมุ่งหมายซึ่งถือเป็นมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และคุณลักษณะตามวัย ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2540 : 31 - 35)

คุณลักษณะที่พึงประสงค์

1. ร่างกายเจริญเติบโตตามวัย และมีสุขนิสัยที่ดี
2. กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรงใช้ได้คล่องแคล่วและประสาน

สัมพันธ์กัน

3. มีสุขภาพจิตดี และมีความสุข
4. มีคุณธรรม จริยธรรม และมีจิตใจที่ดีงาม
5. ชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะ ดนตรี การเคลื่อนไหว และรักการออกกำลังกาย
6. ช่วยเหลือตนเองได้เหมาะสมกับวัย
7. รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และความเป็นไทย
8. อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

ในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

9. ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย
10. มีความสามารถในการคิดและการแก้ปัญหาได้เหมาะสมกับวัย
11. มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์
12. มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ และมีทักษะในการแสวงหาความรู้

คุณลักษณะตามวัย

คุณลักษณะตามวัยเป็นความสามารถตามวัยหรือพัฒนาการตามธรรมชาติ เมื่อเด็กมีอายุถึงวัยนั้น ๆ ผู้สอนจำเป็นต้องทำความเข้าใจคุณลักษณะตามวัยของเด็กอายุ 3 – 5 ปี เพื่อนำไปพิจารณาจัดประสบการณ์ให้เด็กแต่ละวัยได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ขณะเดียวกันจะต้อง สังเกตเด็กแต่ละคนซึ่งมีความแตกต่างระหว่างบุคคล เพื่อนำข้อมูลไปช่วยในการพัฒนาเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และการพัฒนาจะเป็นไปอย่างต่อเนื่อง ถ้าสังเกตพบว่าเด็กไม่มีความก้าวหน้า อย่างชัดเจนต้องพาเด็กไปปรึกษาผู้เชี่ยวชาญ หรือแพทย์เพื่อช่วยเหลือ และแก้ไขได้ทันที่วงที่ คุณลักษณะตามวัยที่สำคัญของเด็กอายุ 3 – 5 ปี มีดังนี้

เด็กอายุ 3 ปี

พัฒนาการด้านร่างกาย

1. กระโดดขึ้นลงอยู่กับที่ได้
2. รับลูกบอลด้วยมือและลำตัว
3. เดินขึ้นบันไดสลับเท้าได้
4. เขียนรูปร่างกลมตามแบบได้
5. ใช้กรรไกรมือเดียวได้

พัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจ

1. แสดงอารมณ์ตามความรู้สึก
2. ชอบที่จะทำให้ผู้ใหญ่พอใจและได้คำชม
3. กลัวการพลัดพรากจากผู้เลี้ยงดูใกล้ชิดคนน้อยลง

พัฒนาการด้านสังคม

1. รับประทานอาหารได้ด้วยตนเอง
2. ชอบเล่นแบบคู่ขนาน (เล่นของเล่นชนิดเดียวกันแต่ต่างคนต่างเล่น)
3. เล่นสมมติได้
4. รู้จักรอคอย

พัฒนาการด้านสติปัญญา

1. สำรวจสิ่งต่าง ๆ ที่เหมือนกันและต่างกันได้
2. บอกชื่อของตนเองได้
3. ขอความช่วยเหลือเมื่อมีปัญหา

4. สนทนาโต้ตอบ/เล่าเรื่องด้วยประโยคสั้น ๆ ได้
5. สนใจนิทานและเรื่องราวต่าง ๆ
6. ร้องเพลง ท่องคำกลอน คำคล้องจองง่าย ๆ และแสดงท่าทางเลียนแบบได้
7. รู้จักใช้คำถาม “อะไร”
8. สร้างผลงานตามความคิดของตนเองอย่างง่าย ๆ
9. อยากรู้ อยากเห็นทุกอย่างรอบตัว

เด็กอายุ 4 ปี

พัฒนาการด้านร่างกาย

1. กระโดดขาเดียวอยู่กับที่ได้
2. รับลูกบอลได้ด้วยมือทั้งสอง
3. เดินขึ้นลงบันไดสลับเท้าได้
4. เขียนรูปสี่เหลี่ยมตามแบบได้
5. ตัดกระดาษเป็นเส้นตรงได้
6. กระทบกระเจิงไม่ชอบอยู่เฉย

พัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจ

1. แสดงออกทางอารมณ์ได้เหมาะสมกับบางสถานการณ์
2. เริ่มรู้จักชื่นชมความสามารถ และผลงานของตนเองและผู้อื่น
3. ชอบทำทนายผู้ใหญ่
4. ต้องการให้มีคนฟังความในใจ

พัฒนาการด้านสังคม

1. แต่งตัวได้ด้วยตนเอง ไปห้องส้วมได้เอง
2. เล่นร่วมกับคนอื่นได้
3. รอคอยตามลำดับก่อน-หลัง
4. แบ่งของให้คนอื่น
5. เก็บของเล่นเข้าที่ได้

พัฒนาการด้านสติปัญญา

1. จำแนกสิ่งต่าง ๆ ด้วยประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้
2. บอกชื่อและนามสกุลของตนเองได้

3. พยายามแก้ปัญหาด้วยตนเองหลังจากได้รับคำชี้แนะ
4. สนทนาโต้ตอบ / เล่าเรื่องเป็นประโยคอย่างต่อเนื่อง
5. สร้างผลงานตามความคิดของตนเอง โดยมีรายละเอียดเพิ่มขึ้น
6. รู้จักใช้คำถาม “ทำไม”

เด็กอายุ 5 ปี

พัฒนาการด้านร่างกาย

1. กระโดดขาเดียวไปข้างหน้าอย่างต่อเนื่องได้
2. รับลูกบอลที่กระดอนขึ้นจากพื้นได้ด้วยมือทั้งสอง
3. เดินขึ้น ลงบันไดสลับเท้าได้อย่างคล่องแคล่ว
4. เขียนรูปสามเหลี่ยมตามแบบได้
5. ตัดกระดาษตามแนวเส้นโค้งที่กำหนด
6. ใช้ก้ำมเนื้อเด็กได้ดี เช่น ตัดกระดาษ ผูกเชือรองเท้า ฯลฯ
7. ยึดตัวคล่องแคล่ว

พัฒนาด้านอารมณ์และจิตใจ

1. แสดงอารมณ์ได้สอดคล้องกับสถานการณ์อย่างเหมาะสม
2. ชื่นชมความสามารถและผลงานของตนเองและผู้อื่น
3. ยึดตนเองเป็นศูนย์กลางน้อยลง

พัฒนาการด้านสังคม

1. ปฏิบัติกิจวัตรประจำวันได้ด้วยตนเอง
2. เล่นหรือทำงาน โดยมีจุดมุ่งหมายร่วมกับผู้อื่นได้
3. พบผู้ใหญ่ รู้จักไหว้ ทำความเคารพ
4. รู้จักขอบคุณ เมื่อรับของจากผู้ใหญ่
5. รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย

พัฒนาการด้านสติปัญญา

1. บอกความแตกต่างของกลิ่น สี เสียง รส รูปร่าง จำแนก และจัดหมวดหมู่สิ่งของได้
2. บอกชื่อ นามสกุล และอายุของตนเองได้
3. พยายามหาวิธีแก้ปัญหาด้วยตนเอง

4. สนทนาโต้ตอบ / เล่าเป็นเรื่องราวได้
5. สร้างผลงานตามความคิดของตนเอง โดยมีรายละเอียดเพิ่มและแปลกใหม่
6. รู้จักใช้คำถาม “ทำไม” “อย่างไร”
7. เริ่มเข้าใจสิ่งที่เป็นนามธรรม
8. นับปากเปล่าได้ถึง 20

4. ทฤษฎีและพัฒนาการของเด็กอนุบาล

ทฤษฎีพัฒนาการ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2542 : 21-25) ได้กล่าวถึง แนวคิดของนักจิตวิทยาหลายท่าน เกี่ยวกับการพัฒนาและการเจริญเติบโตของเด็กในช่วงต่าง ๆ ดังนี้

ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ (Piaget) เด็กปฐมวัยจะอยู่ขั้นที่ 2 คือขั้นความคิดก่อนเกิดปฏิบัติการ (Proportional Thought) ซึ่งอยู่ในช่วงอายุ 2 – 6 ปี เป็นขั้นที่เด็กเริ่มเรียนรู้ภาษาพูดและเข้าใจเครื่องหมาย ทำทางที่สื่อ ความหมาย เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้ดีขึ้น แต่ยังไม่อาศัยการรับรู้เป็นส่วนใหญ่ พัฒนาการทางด้านสติปัญญาจะเจริญเติบโตในขั้นความคิดก่อนการปฏิบัติการ ความสามารถของเด็กในวัยนี้อยู่ในลักษณะที่จำกัด การคิดหาเหตุผลยังอยู่ที่การรับรู้ เด็กจะสามารถให้เหตุผลในเรื่องต่าง ๆ ได้ เมื่อระดับอายุสูงขึ้นไปจนถึงอายุ 7 – 8 ปี ซึ่งอยู่ในขั้นการคิดแบบรูปธรรม เด็กเล็กจึงจำเป็นต้องฝึกทักษะในการใช้ประสาทสัมผัสต่าง ๆ เพื่อพัฒนาประสาทการรับรู้และการเคลื่อนไหว การใช้อุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอน จึงมุ่งให้เด็กมีโอกาสจะกระทำ (Manipulation) มากที่สุด

ทฤษฎีพัฒนาการของอีริกสัน (Erikson) เน้นความสำคัญของเด็กว่าเป็นวัยที่กำลังเรียนรู้สิ่งแวดล้อมตัวเด็ก ซึ่งเป็นสิ่งแปลกใหม่ และน่าตื่นเต้นสำหรับเด็ก ถ้าหากสภาพแวดล้อมที่เด็กประสบอยู่ทำให้เด็กมีความสุข เด็กจะมองโลกในแง่ดี มีความเชื่อมั่นในตนเอง Erikson กล่าวถึงเด็กวัย 3 – 6 ปี ซึ่งเป็นเด็กปฐมวัยว่าเด็กมีการริเริ่มโดยการสมมติการเล่น ซึ่งถ้าสภาพจิตใจไม่เพียงพอหรือเกิดความคับข้องใจแล้ว มักจะรู้สึกตัวว่ามีความผิดคิดตัว (Initiative Vs Guilt) เด็กจะเลียนแบบในการเล่นสมมติโดยนำตัวเองเข้าไปในสถานการณ์ที่สมมติขึ้น

พัฒนาการของเด็กอนุบาล

กิจกรรมและสิ่งแวดล้อมที่ส่งเสริมเรียนรู้ของเด็กควรมีดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2542 : 35-38)

พัฒนาการทางกาย เด็กวัยนี้สัดส่วนของร่างกายเปลี่ยนไปจากวัยทารก

โครงการดูแลแข็งแรงกว่าเมื่ออยู่ในวัยทารก การฝึกทักษะมีประโยชน์มากสำหรับเด็ก เพราะยิ่งทำอะไรได้มากเท่าไรก็จะช่วยตัวเองได้มากขึ้น เด็กควรมีโอกาสเรียนรู้ว่าจะช่วยตัวเองอย่างไร ในระยะนี้การเล่นจะช่วยพัฒนาเด็กมากขึ้น เช่น

1. การบริหารกล้ามเนื้อเยื่อจะช่วยส่งเสริมให้ใช้อวัยวะส่วนใดส่วนหนึ่งได้ดีขึ้นด้วยโดยใช้กิจกรรมต่าง ๆ เช่น ปั่นดินน้ำมัน หีบจับและยกสิ่งของในขนาดและน้ำหนักต่าง ๆ เล่นและการทำงาน

2. ทักษะที่ช่วยให้กล้ามเนื้อคล่องแคล่ว โดยใช้กิจกรรม และฝึกทักษะ เช่น การตัดต่อ ปะภาพหรือวัสดุโดยใช้แปรงเปียก การเล่นหมอน ดอก ทูบ เลื่อย ระบายสีด้วยนิ้ว หรือ แปรงหยาบ

3. ส่งเสริมให้ใช้อวัยวะเคลื่อนไหวได้อย่างคล่องแคล่วโดยใช้กิจกรรมการฝึก เช่น การจับดินสอสีวาดรูป เล่นและร้อยลูกปัดและเพิ่มสลักสี วังกระโดดไกล การปีนป่าย เดิน ขี่จักรยาน เดินเข้าจังหวะดนตรี

พัฒนาการทางอารมณ์และสังคม เด็กวัยนี้จะมีอารมณ์รุนแรง และยึดตัวเองเป็นศูนย์กลาง อารมณ์ที่มักเกิดขึ้นในวัยนี้ ได้แก่ ความโกรธ ความกลัว ความอิจฉา ความรัก ความอยากรู้อยากเห็นและความสนุกสนาน เด็กที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ลำดับการเกิด เป็นคนที่เท่าใด ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างพี่น้องด้วยกัน ก็มีผลต่อการปรับตัวทางสังคม ภายนอกด้วย โดยใช้กิจกรรมการเล่นต่าง ๆ เช่น เล่นร่วมกับเด็กวัยเดียวกัน อย่างสนุกสนาน ทำงานหรือเล่นร่วมกับเด็กกลุ่มเล็กและใหญ่ขึ้นอย่างมีความสุข รู้จักเล่นและเอื้อเฟื้อ แบ่งปัน รอคอย รู้จักการเสียสละ

พัฒนาการทางด้านสติปัญญา เด็กจะสนใจซักถามสิ่งต่าง ๆ อยากรู้อยากเห็น เรื่องราวที่พบ สามารถบอกความรู้สึก เข้าใจความหมายของคำ สามารถใช้มือขีดเขียนรูปทรงได้บ้าง และอธิบายภาพที่เห็น เล่นเกมหรือสังเกตและทายปัญหาง่าย ๆ เข้าใจและสามารถทำตาม คำสั่งและปฏิบัติตามคำสั่ง กิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการทางด้านนี้ควรจัด เช่น เปิดโอกาสให้ทำกิจกรรมใหม่ ๆ แปลก ๆ พูดคุย ซักถาม จัดกิจกรรมเกมการสังเกต ทายปัญหา วาดภาพ ฟังและเล่านิทาน พาไปพบเห็นสิ่งต่าง ๆ เพื่อเพิ่มพูนสติปัญญาจากประสบการณ์ เด็กแต่ละคนจะมีพัฒนาการตามปกติหรือช้ากว่าปกติขึ้นอยู่กับพันธุกรรมและปัจจัยอื่น ๆ หลายประการ

การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย

การเรียนรู้และการพัฒนาการของเด็กเกี่ยวข้องกันอย่างใกล้ชิด โดยอาศัยประสบการณ์ การเรียนรู้จะช่วยส่งเสริมพัฒนาการของเด็กโดยผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2542 : 37)

1. การเรียนรู้โดยการใช้ความสามารถในการใช้สายตา การมองเห็นความแตกต่างความเหมือน สี ขนาด รูปร่าง การทำงานประสานกันของตาและมือ เด็กสามารถลอกแบบ โดยการลากเส้น การจำภาพที่มองเห็นและเรียงลำดับเหตุการณ์
2. การเรียนรู้โดยการฟัง เด็กสามารถรู้ที่มาของเสียง สามารถแยกแยะความเหมือนของความแตกต่างของเสียงได้ ฟังคำสั่งของเรื่อง ปฏิบัติตามคำสั่งได้
3. การเรียนรู้ด้านการใช้ส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย อันเกิดจากการสัมผัส การเคลื่อนไหวส่วนต่าง ๆ ของร่างกายของกล้ามเนื้อและลำตัว
4. การเรียนรู้ด้วยการสัมผัส จากการลิ้มรส และการดมกลิ่น รู้รส และบอกได้
5. การเรียนรู้ด้วยมโนทัศน์ กระบวนการคิด ความสามารถในการจัดหมวดหมู่ จำแนกประเภทความสามารถในการคิดหาเหตุผล และความสามารถให้เหตุผล
6. การเรียนรู้โดยจิตและการพัฒนาการทางภาษา โดยเด็กจะดูภาพวาดลายเส้น หรือ ภาพจากหยดหมึก คิดว่าเป็นรูปอะไร และคิดถึงอะไร ให้อธิบายรูปภาพที่มองเห็น

5. แนวทางการจัดประสบการณ์และกิจกรรม

เบญจมา เสงมะลิ (2542 : 5) ได้ให้แนวคิดถึงการจัดการศึกษาระดับอนุบาลเกี่ยวกับบทบาทครูกับการศึกษาอนุบาลว่า “ธรรมชาติของเด็กไม่เปลี่ยนแปลง แต่สังคมเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลง ครูต้องเข้าใจพร้อมให้ความรักความอบอุ่นและช่วยเหลือเด็ก คิดเป็น มีเหตุผล และเป็นคนที่มีคุณภาพของสังคม”

เพื่อให้การจัดประสบการณ์ และกิจกรรมบรรลุผลตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 จึงกำหนดแนวการจัดประสบการณ์ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546 : 39 – 40)

1. จัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับจิตวิทยาพัฒนาการ คือเหมาะกับอายุวุฒิภาวะ และระดับพัฒนาการ เพื่อให้เด็กทุกคนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ

2. จัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับลักษณะการเรียนรู้ของเด็กวัยนี้คือ เด็กได้ลงมือกระทำ เรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้เคลื่อนไหว สำรวจ เล่น สังเกต สืบค้น ทดลอง และคิดแก้ปัญหาด้วยตนเอง
3. จัดประสบการณ์ในรูปแบบบูรณาการ คือ บูรณาการทั้งทักษะและสาระการเรียนรู้
4. จัดประสบการณ์ให้เด็กได้ริเริ่ม คิด วางแผน ตัดสินใจ ลงมือกระทำและนำเสนอความคิดโดยผู้สอนเป็นผู้สนับสนุน อำนวยความสะดวก และเรียนรู้ร่วมกับเด็ก
5. จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กอื่นกับผู้ใหญ่ภายใต้สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ในบรรยากาศที่อบอุ่นมีความสุขและเรียนรู้การทำกิจกรรมแบบร่วมมือในลักษณะต่าง ๆ กัน
6. จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับสื่อและแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย และอยู่ในวิถีชีวิตของเด็ก
7. จัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมลักษณะนิสัยที่ดี และทักษะการใช้ชีวิตประจำวัน ตลอดจนสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมให้เป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง
8. จัดประสบการณ์ทั้งในลักษณะที่มีการวางแผนไว้ล่วงหน้า และแผนที่เกิดขึ้นในสภาพจริงโดยไม่ได้คาดการณ์ไว้
9. ให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์ ทั้งการวางแผน การสนับสนุนสื่อการสอน การเข้าร่วมกิจกรรม และการประเมินพัฒนาการ
10. จัดทำสารนิเทศน์ด้วยการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กเป็นรายบุคคล นำมาไตร่ตรองและใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเด็กและการวิจัยในชั้นเรียน

กิจกรรมประจำวัน การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย เพื่อให้ได้รับประสบการณ์ตรง เกิดการเรียนรู้ ได้พัฒนาทั้งร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา กิจกรรมที่จัดให้เด็กแต่ละวัน จะใช้ชื่อเรียกกิจกรรมแตกต่างกันไปแต่ละหน่วยงาน การจัดกิจกรรมสำหรับเด็กในวัยแรกเกิดถึง 6 ปี เป็นระยะที่สำคัญที่สุด จะต้องจัดให้เหมาะสมเพื่อกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพของเด็กแต่ละคน ดังนั้นควรยึดหลักการดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2540 : 23-24)

1. กิจกรรมที่จัดควรคำนึงถึงตัวเด็กเป็นสำคัญ แต่ละคนมีความสนใจแตกต่างกัน ควรจัดหลายประเภทที่เหมาะสมกับวัย ตรงกับความสนใจและความต้องการของเด็ก เพื่อให้เด็กมีโอกาสเลือก

2. กิจกรรมที่จัดควรมีทั้งที่让孩子ทำเป็นรายบุคคล กลุ่มย่อย และกลุ่มใหญ่เปิดโอกาสให้เด็กริเริ่มด้วยตนเองตามความเหมาะสม

3. กิจกรรมควรมีความสมดุล คือ ให้มีทั้งกิจกรรมในห้องเรียน และนอกห้องเรียน กิจกรรมที่ต้องเคลื่อนไหวและสงบ กิจกรรมที่เด็กริเริ่มและครูริเริ่ม

4. ระยะเวลาในการจัดควรเหมาะสมกับวัย มีการยืดหยุ่นตามความต้องการและความสนใจของเด็ก เช่น

วัย 3 ขวบ มีความสนใจช่วงสั้นประมาณ 8 นาที

วัย 4 ขวบ มีความสนใจอยู่ได้ประมาณ 12 นาที

วัย 5 ขวบ มีความสนใจอยู่ได้ประมาณ 15 นาที

5. กิจกรรมควรเน้นให้มีสื่อของจริง ให้เด็กมีโอกาสสังเกต สำรวจ ค้นคว้าทดลอง แก้ปัญหาด้วยตนเอง มีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับเด็กอื่น ๆ และผู้ใหญ่

การจัดกิจกรรม

ควรให้ยืดหยุ่นตามเนื้อหาที่เด็กสนใจ หรือที่ครูมีส่วนริเริ่มกำหนดให้ เมื่อเด็กได้รับประสบการณ์สำคัญ และทำกิจกรรมแต่ละหัวข้อเนื้อหาแล้ว เด็กควรจะมีแนวคิดมีตัวอย่างกิจกรรมที่เสนอแนะให้จัดประจำวันมีดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2540 : 24-45)

1. กิจกรรมเสรี เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กเล่นอิสระตามมุมการเล่นหรือมุมประสบการณ์ หรือศูนย์การเรียนรู้ ที่จัดไว้ในห้องเรียน ซึ่งเด็กมีโอกาสเลือกทำกิจกรรมที่ครูจัด เสริมขึ้นได้อย่างเสรี

2. กิจกรรมสร้างสรรค์ เป็นกิจกรรมที่ช่วยเด็กให้แสดงออกทางอารมณ์ความรู้สึก ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และจินตนาการ โดยใช้ศิลปะ หรือวิธีการอื่นที่เด็กได้คิดสร้างสรรค์ และเหมาะสมกับพัฒนาการ

3. กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะเป็นกิจกรรมที่จัดให้เด็กได้เคลื่อนไหวส่วนต่าง ๆ ของร่างกายอย่างอิสระตามจังหวะ โดยใช้เสียงเพลง คำคล้องจอง เครื่องเคาะจังหวะ และ อุปกรณ์อื่น ๆ มาประกอบ เพื่อให้เด็กเกิดจินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ เรียนรู้จังหวะ ควบคุมการเคลื่อนไหวของตนเองได้

4. กิจกรรมเสริมประสบการณ์ เป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นให้เด็กพัฒนาทักษะการเรียนรู้ฝึกการทำงานและอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มทั้งกลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่ มุ่งฝึกให้เด็กมีโอกาสฟัง พูด สังเกต คิด แก้ปัญหาใช้เหตุผลและฝึกปฏิบัติ เพื่อให้เด็กเกิดความคิดเกี่ยวกับเรื่องที่เรียน โดยจัดกิจกรรมด้วยวิธีต่าง ๆ

5. กิจกรรมกลางแจ้ง เป็นกิจกรรมที่จัดให้เด็กมีโอกาสออกไปนอกห้องเรียนเพื่อออกกำลังกายอย่างอิสระ โดยยึดความสนใจและความสามารถของเด็กแต่ละคนเป็นหลัก กิจกรรมกลางแจ้งที่ครูจัดให้เด็กเล่น

6. เกมการศึกษา เป็นเกมการเล่นที่ช่วยพัฒนาสติปัญญา มีกฎเกณฑ์กติกาต่าง ๆ สามารถเล่นคนเดียวหรือเป็นกลุ่มได้ ช่วยให้เด็กรู้จักสังเกต คิดหาเหตุผล และเกิดความคิดเกี่ยวกับสี รูปร่าง จำนวน ประเภท และความสัมพันธ์เกี่ยวกับพื้นที่ ระยะ

ขอบข่ายของกิจกรรมประจำวัน

จะต้องครอบคลุมสิ่งต่อไปนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2540 : 41-42)

1. การพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความแข็งแรงของกล้ามเนื้อใหญ่การเคลื่อนไหว และความคล่องแคล่วในการใช้วัยวะต่าง ๆ จึงควรจัดกิจกรรม โดยให้เด็กได้เล่นอิสระกลางแจ้ง เล่นเครื่องเล่นสนาม เคลื่อนไหวร่างกายตามจังหวะดนตรี
2. การพัฒนากล้ามเนื้อเล็ก เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความแข็งแรงของกล้ามเนื้อเล็ก การประสานสัมพันธ์ระหว่างมือและตา จึงควรจัดกิจกรรม โดยให้เด็กได้เล่นเครื่องเล่นสัมผัส เล่นเกมต่อภาพ ฝึกช่วยเหลือตนเองในการแต่งกาย หยิบจับชิ้นส่วนใช้อุปกรณ์ศิลปะ เช่น สีเทียน กรรไกร พู่กัน ดินเหนียว ฯลฯ
3. การพัฒนาอารมณ์ จิตใจ และปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม เพื่อให้เด็กมีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น มีความเชื่อมั่น กล้าแสดงออก มีวินัยในตนเอง รับผิดชอบ ซื่อสัตย์ ประหยัด เมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อ แบ่งปัน มีมารยาทและปฏิบัติตามวัฒนธรรมไทยและศาสนาที่นับถือ จึงควรจัดกิจกรรมต่าง ๆ ผ่านการเล่นให้เด็กได้มีโอกาสตัดสินใจเลือก ได้รับการตอบสนองตามความต้องการ ได้ฝึกปฏิบัติโดยสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรม ตลอดเวลาที่โอกาสเอื้ออำนวย
4. การพัฒนาสังคมนิสัย เพื่อให้เด็กมีลักษณะนิสัยที่ดี แสดงออกอย่างเหมาะสมและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ช่วยเหลือตนเองในการทำกิจวัตรประจำวัน มีนิสัย

รักการทำงาน รู้จักระมัดระวังความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่น จึงควรจัดให้เด็กได้ปฏิบัติกิจวัตรประจำวันอย่างสม่ำเสมอ เช่น รับประทานอาหาร พักผ่อนนอนหลับ ขับถ่าย ทำความสะอาดร่างกาย เล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่น ปฏิบัติตามกฎกติกาข้อตกลงของส่วนรวม เก็บของเข้าที่เมื่อเล่นหรือทำงานเสร็จ ฯลฯ

5. การพัฒนาการคิด เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความคิดรวบยอด สังเกต จำแนกเปรียบเทียบ จัดหมวดหมู่ เรียงลำดับเหตุการณ์ แก้ปัญหา จึงควรจัดกิจกรรมให้เด็กได้ สนทนา อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เชิญวิทยากรมาพูดคุยกับเด็ก ค้นคว้าจากแหล่งข้อมูล ต่าง ๆ ทดลอง ศึกษานอกสถานที่ ประกอบอาหาร หรือจัดให้เด็กได้เล่นเกมการศึกษาที่เหมาะสม กับวัยอย่างหลากหลาย ฝึกการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน และในการทำกิจกรรมทั้งที่เป็นกลุ่มย่อย กลุ่มใหญ่ หรือรายบุคคล

6. การพัฒนาภาษา เพื่อให้เด็กได้มีโอกาสใช้ภาษาสื่อสารถ่ายทอด ความรู้สึก ความนึกคิด ความรู้ความเข้าใจในสิ่งต่าง ๆ ที่เด็กมีประสบการณ์ จึงควรจัดกิจกรรมทาง ภาษาให้มีความหลากหลายในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มุ่งปลูกฝังจัดกิจกรรมทางภาษาให้ มีความหลากหลายในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มุ่งปลูกฝังให้เด็กรักการอ่าน และบุคลากร ที่แวดล้อมต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้ภาษา ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงหลักการจัดกิจกรรมทางภาษาที่ เหมาะสมกับเด็กเป็นสำคัญ

7. การส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ เพื่อให้เด็กได้พัฒนา ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ได้ถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกและเห็นความสวยงามของสิ่งต่าง ๆ รอบตัว โดยใช้กิจกรรมศิลปะและดนตรีเป็นสื่อ ใช้การเคลื่อนไหวและจังหวะตามจินตนาการ ให้ประดิษฐ์ สิ่งต่าง ๆ อย่างอิสระตามความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของเด็ก เล่นบทบาทสมมติในมุมเล่นต่าง ๆ เล่นน้ำ เล่นทราย เล่นก่อสร้างสิ่งต่าง ๆ เช่น แท่งไม้รูปทรงต่าง ๆ ฯลฯ

เด็กปฐมวัยเป็นเด็กในวัยที่สามารถปลูกฝังทัศนคติ ค่านิยม และบุคลิกภาพ ตลอดจนการส่งเสริมพัฒนาทางด้านสติปัญญาได้ผลดีที่สุดในช่วงวัยนี้ ชอบแสดงออกทาง จินตนาการและความคิด โดยผ่านการกระทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่ เรียนรู้แล้ว สิ่งที่ยังไม่รู้ก็สำรวจ ทดลองด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อสร้างผลงานใหม่ ๆ จากความนึกคิด ที่เป็นของตนเอง แต่ยังไม่สามารถใช้เหตุผลได้อย่างลึกซึ้ง ต้องอาศัยประสบการณ์ตรงจากการ กระทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นรูปธรรม โดยจะมีการพัฒนาการทางด้านความคิดสร้างสรรค์เพิ่มขึ้น

เรื่อย ๆ จะทำให้ทราบถึงการพัฒนาของเด็กวัยนี้ ซึ่งจะเป็นพื้นฐานในการพัฒนาความสามารถด้านอื่น ๆ

6. ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง

สิ่งสำคัญในการพัฒนาการศึกษาปฐมวัยส่วนหนึ่งคือ การสร้างความเข้าใจกับผู้ปกครอง โดยใช้กระบวนการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ จัดให้ความรู้แก่ผู้ปกครองโดยใช้เอกสารสื่อสาร ใช้วิธีการให้ครูประจำชั้นพูดคุยกับผู้ปกครองโดยตรง รวมถึงการใช้ผลงานของเด็กเป็นสื่อถึงผู้ปกครอง ซึ่งพบว่ามีประสิทธิภาพมาก ผู้ปกครองจะมีความสุขที่ได้เห็น ผลงานและความก้าวหน้าของลูก ในการดำเนินงานเพื่อสร้างความเข้าใจกับผู้ปกครองนี้ ผู้บริหารต้องมีส่วนร่วมด้วย โดยการลงไปพบปะพูดคุยกับผู้ปกครองด้วยตนเอง เปิดโทรศัพท์ให้ผู้ปกครองพูดคุยด้วยได้โดยตรง ซึ่งนอกจากให้ความรู้แล้วยังสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้ปกครองกับโรงเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2541 : 13-14) รายงานว่า ผู้ปกครองควรได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ โรงเรียนควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง เข้ามาเยี่ยมโรงเรียน และมีส่วนสนับสนุนในการจัดการศึกษาสำหรับเด็ก

Kotler (2000 : 199) กล่าวว่า คุณภาพของสถานศึกษานั้นจะต้องนำพาพ่อแม่ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนพัฒนา รับผิดชอบ และตัดสินใจเกี่ยวกับเด็กของตน ดังนั้นการเชิญพ่อแม่หรือผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมหนึ่งที่บุคลากรในสถานศึกษา และพ่อแม่ ผู้ปกครอง มีโอกาสแลกเปลี่ยนความรู้และทำงานร่วมกัน เพื่อให้เด็กในความรับผิดชอบของทุกคนได้รับประโยชน์มากที่สุด

สิ่งที่ปัญหามากที่สุด สำหรับการจัดการศึกษาปฐมวัยคือ ความไม่เข้าใจผู้ปกครองเกี่ยวกับการสอนเด็ก เร่งเด็กให้อ่านคัดเขียน คิดว่าลูกเก่ง ลูกเป็นอัจฉริยะจะพยายามบอกครูว่าให้ดูแลในฐานะเขาเป็นเด็กเก่ง และขอให้ลูกเรียนในชั้นสูงกว่าอายุจริง โดยมองลูกว่าเป็นลูกที่มีความสามารถสูงกว่าอายุ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2526 : 15) ได้เสนอวิธีการต่าง ๆ ซึ่งสรุปได้ดังนี้

1. ครูไปเยี่ยมบ้านนักเรียน เปิดโอกาสให้ครูได้ทราบสภาพของครอบครัว สร้างความคุ้นเคยกับผู้ปกครองและตัวเด็ก ตลอดจนสัมผัสทัศนคติสมาชิกอื่น ๆ ของครอบครัว
2. ผู้ปกครองมาเยี่ยมโรงเรียน ควรทำตอนนำเด็กมาฝากใหม่ ๆ เพราะเด็กยังไม่คุ้นเคยกับโรงเรียน และการชักนำให้อยากร่วมกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้น

3. การสนทนาทางโทรศัพท์ การปรึกษากันทางโทรศัพท์ สามารถชดเชยการเยี่ยมชมได้อย่างน้อยก็ทำให้ทั้งสองฝ่ายรับฟังปัญหาของกันและกัน

4. การพบปะเยี่ยมชมโดยไม่ตั้งใจ ตอนเช้าพ่อแม่มาส่งเด็กและพบครูโดยบังเอิญอาจทำให้ครูทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเด็กด้วย

5. จัดให้มีการอภิปรายกลุ่ม ผู้ปกครองและครูอาจจัดให้มีการพบปะกันเป็นครั้งคราวเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ความเข้าใจอันดีก็จะเกิดขึ้น

6. เชิญผู้ปกครองเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน ครูควรปรึกษาว่าผู้ปกครองคนใดมีพรสวรรค์ด้านไหน ครูก็อาจเชิญมาแสดงความสามารถนั้น ๆ ที่โรงเรียน เช่น การเขียนการ์ตูน การเล่นนิทาน การเล่นดนตรี ฯลฯ เพื่อเป็นการเสริมสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้ปกครองกับโรงเรียน โรงเรียนกับผู้ปกครองมีจุดมุ่งหมายร่วมกัน จะช่วยให้เด็กก้าวไปสู่ความสำเร็จในชีวิตได้ดี เด็กอนุบาลที่ได้รับการพัฒนาด้วยวิธีที่ถูกต้อง เมื่อได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนเป็นแรงเสริมทางบ้านด้วย ก็จะนำเด็กไปสู่สัมฤทธิ์ที่พึงประสงค์ มีพัฒนาการทางสังคมดี สุขภาพจิตดี และเรียนได้อย่างมีความสุข ดังนั้นผู้ปกครองถือว่าเป็นบุคคลที่มีความสำคัญต่อการศึกษาศึกษาของเด็กอนุบาล ความร่วมมือของทั้งสองฝ่ายเป็นจุดหมายประการหนึ่งของการจัดการศึกษาในระดับอนุบาล

7. การให้บริการและอำนวยความสะดวก

การอำนวยความสะดวกและบริการอื่น ๆ หมายถึง การจัดบริการสิ่งต่าง ๆ ในโรงเรียน และการประชาสัมพันธ์กับชุมชนของผู้บริหารโรงเรียน เพื่อตอบสนองจุดมุ่งหมายหลัก คือ การจัดการเรียนการสอนในระดับอนุบาลศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ซึ่ง Harris (พรทิพย์ พิชัย. 2542 : 45) กล่าวว่า การจัดสิ่งอำนวยความสะดวก หมายถึง การวางแผนจัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่ครูผู้สอนอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งจัดหาอาคารเรียน อาคารประกอบต่าง ๆ และรวมถึงการพัฒนาคุณลักษณะของเครื่องใช้ต่าง ๆ ให้เหมาะสม

การบริการด้านสภาพอนามัยในโรงเรียน เป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญต่อโรงเรียนเพราะจะช่วยให้นักเรียนได้เจริญเติบโตและพัฒนาการด้านต่าง ๆ ไปในทางที่ถูกต้อง กาญจนา ศรีกาพลินธุ์ (2535 : 337) กล่าวว่า การจัดบริการสุขภาพในโรงเรียนจัดขึ้น เพื่อให้บริการทางด้านป้องกันรักษาและส่งเสริมสุขภาพของนักเรียน และบุคลากรในโรงเรียน ให้อยู่ในสภาพที่ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้

การบริการอาหารกลางวัน อาหารมีความสำคัญที่สุดต่อสุขภาพ และสุขภาพจิตทั้งทางตรงและทางอ้อม และเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญที่สุดต่อกระบวนการศึกษา เด็กวัยอนุบาลศึกษาต้องได้รับอาหารที่มีประโยชน์จำนวนพอเพียง และควรรับประทานอาหารตามกำหนดเวลา เพื่อความเจริญเติบโตของร่างกายและสมอง

ปัจจุบันการดูแลเด็กในเรื่องอาหารได้ประสบปัญหาต่าง ๆ หลายประการ ด้วยการเอาใจใส่ดูแลไม่เพียงพอเพราะพ่อแม่ออกทำงานนอกบ้าน ฐานะทางครอบครัวของเด็กยากจน ความเชื่อถือทางประเพณี เด็กเลือกรับประทานอาหารและพ่อแม่ขาดความรู้ ปัญหาเหล่านี้ทางโรงเรียนจึงต้องช่วยดูแลอบรมและหาทางแก้ไขโดยจัดอาหารกลางวัน และอาหารเสริมที่เป็นประโยชน์

การจัดบริการรักษาความปลอดภัยให้แก่นักเรียน ในโรงเรียนอนุบาลมีปัญหา ด้านความปลอดภัยที่พบบ่อยครั้ง โดยเฉพาะนักเรียนอนุบาลมักจะได้รับบาดเจ็บซึ่งเกิดจากอุบัติเหตุ เป็นส่วนใหญ่ ในแต่ละวันจะมีนักเรียนที่ประสบอุบัติเหตุอยู่เสมอ ทั้งนี้เนื่องจากอยู่ร่วมกันเป็นระยะยาวมากถึงวันละ 7 - 8 ชั่วโมง ซึ่งเด็กแต่ละคนก็ยังอยู่ในวัยที่นิ่งเฉยไม่ได้ต้องลุกวิ่ง ไปโน่นมานี่ ต้องกระโดด ปีน ป่าย ต่อสู้ ฯลฯ ซึ่งเป็นไปโดยธรรมชาติ และนอกจากนี้เด็กวัยนี้ยังไม่สามารถจะช่วยเหลือตนเองได้มากนัก ทั้งในทางกำลังกาย กำลังใจ และกำลังสมอง ดังนั้น อุบัติเหตุจึงเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2542 : 25) รายงานว่า โรงเรียน อนุบาลที่มีคุณภาพต้องมุ่งป้องกันการเจ็บป่วยหรืออุบัติเหตุ และเตรียมการสำหรับเหตุฉุกเฉินที่อาจเกิดขึ้นตลอดเวลา ให้การศึกษาแก่เด็กในด้านการฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับสุขอนามัยและความปลอดภัยด้วย

บัวเรียน นนทะลี (2543 : 551) ได้กล่าวถึงเรื่องสวัสดิศึกษา ซึ่งเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้อง กับความปลอดภัยว่า ภายในโรงเรียนควรมีการป้องกันอุบัติเหตุที่อาจเกิดขึ้น เช่น อุบัติเหตุจากปลั๊กไฟ สิ่งมีอันตรายต่าง ๆ ควรเก็บให้พ้นมือเด็ก โรงเรียนควรให้สวัสดิศึกษาในกิจกรรมแก่เด็กวัยก่อนเรียน ซึ่งหมายถึงกิจกรรมที่เด็ก ๆ ต้องทำซ้ำ ๆ อยู่ทุกวันครูต้องพยายามแนะนำ ให้เด็กสามารถทำได้ถูกต้อง เช่น การใช้ห้องน้ำ การขึ้นลงบันได การเล่นกับเพื่อน การใช้เครื่องเล่นสนาม สิ่งเหล่านี้หากเด็กกระทำอย่างรีบร้อนรุนแรงไม่ระมัดระวังอาจเกิดอันตรายบาดเจ็บได้

การจัดบริการรักษาความปลอดภัยให้แก่เด็ก ถือว่าเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็น
อย่างยิ่ง จำเป็นต้องมีการวางแผนป้องกันอย่างเต็มที่เพื่อให้เกิดสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยแก่เด็กวัยนี้

การบริการรถรับ – ส่ง

พัชรินทร์ ชโลธร (2541 : 85) กล่าวว่า ปัจจุบันมีหลายครอบครัวที่มีปัญหาเรื่อง
รับ-ส่งเด็ก โดยเฉพาะเด็กในโรงเรียนอนุบาล ผู้ปกครองอาจรวมกลุ่มจัดเวรรับ – ส่งเด็กในเส้นทาง
เดียวกัน จะเป็นการประหยัดเวลา และให้ความสะดวกแก่ผู้ปกครองที่มีปัญหา ซึ่ง นอกจากจะ
รับ – ส่งเด็กแล้ว จะรวมไปถึงการบริการขนส่งคนเจ็บหรือคนพิการ ในหมู่ผู้ปกครองตนเองก็ได้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2542 : 26) รายงานว่า บริการรับ-ส่ง
รถต้องอยู่ในสภาพที่ปลอดภัย มีอุปกรณ์ภายในรถเหมาะสมกับวัยของเด็ก รถมีสภาพเหมาะสม
เช่น ที่นั่งเหมาะสมกับเด็ก เข็มขัดนิรภัย ชะแลง ขวาน เครื่องดับเพลิง เป็นต้น พนักงานขับรถ
ต้องมีใบอนุญาตขับขี่และได้รับการฝึกอบรมจากการขนส่งทางบก ต้องมีบุคลากรดูแลเด็กในรถ
อย่างน้อย 1 คน และต้องไม่ปล่อยให้เด็กอยู่ในรถตามลำพัง ยานพาหนะที่ใช้รับ – ส่ง เด็กจะต้องได้
รับอนุญาตและมีการตรวจสอบ ดูแลรักษาสภาพให้ดีเสมอ

รถโรงเรียนจัดว่าเป็นรถโดยสารชนิดหนึ่ง ผู้ขับขี่ต้องระมัดระวังเป็นพิเศษเพราะ
ผู้โดยสารเป็นเด็กนักเรียนตัวเล็ก ๆ เป็นเยาวชนของชาติ และต้องปฏิบัติตามกฎจราจรอย่าง
เคร่งครัด ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงความปลอดภัยของนักเรียนเป็นสำคัญ

การให้บริการและการอำนวยความสะดวก เป็นส่วนหนึ่งของการสนับสนุน
ส่งเสริมการเรียนการสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่โรงเรียนวางไว้ ทั้งยังเป็นขวัญและกำลังใจใน
การร่วมมือระหว่างครูกับผู้ปกครองให้บรรลุผลการจัดการศึกษา

การจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชน

1. นโยบายการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2)

พ.ศ. 2545. (จรัส นองมาก. 2537 : 28-29) คือ การกำหนดนโยบายและแผนการจัดการศึกษา
ของรัฐของเขตพื้นที่การศึกษา หรือขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้คำนึงถึงผลกระทบต่อ
การจัดการศึกษาของเอกชน โดยให้รัฐมนตรีหรือคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา หรือองค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่น รับฟังความคิดเห็นของเอกชนและประชาชน ประกอบการพิจารณา

ให้สถานศึกษาของเอกชนที่จัดการศึกษาระดับปริญญาดำเนินการได้โดยอิสระ สามารถพัฒนาระบบบริหารและการจัดการที่เป็นของตนเอง มีความคล่องตัวมี เสรีภาพทางวิชาการ และอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสภาสถานศึกษา ตามกฎหมายว่าด้วย สถาบันอุดมศึกษาเอกชน

2. นโยบายปฏิรูปการศึกษา และบัญญัติ 10 ประการ ในการพัฒนาการศึกษาเอกชน

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดนโยบายปฏิรูปการศึกษา (พ.ศ. 2539-2550) ซึ่งประกอบไปด้วยแนวทางปฏิรูป 4 เรื่อง ได้แก่ (1) การปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษา (2) การปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษา (3) การปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน (4) การปฏิรูประบบการบริหารการศึกษา พร้อมทั้งกำหนดบัญญัติ 10 ประการ โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะให้สถานศึกษาได้พัฒนาการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและมีความเป็นเลิศ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2545 : 26 – 27) คือ

บัญญัติข้อ 1

ผู้บริหารโรงเรียน ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการ มีจิตสำนึกในการที่จะพัฒนาปรับปรุง เปลี่ยนแปลงและยกระดับมาตรฐานการศึกษาให้เป็นที่ยอมรับของสังคม ผู้บริหารควรมีเวลาอยู่ประจำสถานศึกษา เพื่อดูผลการปฏิบัติงานภายในให้เป็นที่ไปด้วยความเรียบร้อย

บัญญัติข้อ 2

มีบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมของโรงเรียน หรือสถานศึกษาที่เอื้อต่อการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนได้เรียนอย่างมีความสุข มุ่งเน้นการเรียนการสอนตามธรรมชาติ โดยให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติจริงและปลูกฝังเรื่องความสะอาด ความมีวินัย เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีความรักสามัคคี รวมทั้งจัดให้โรงเรียนมีความร่มรื่น มีต้นไม้ บ่อน้ำ ไร่นา ไร่สวน ไร่ผลไม้

บัญญัติข้อ 3

เป็นโรงเรียนที่มีความพร้อม มีแผนผังเต็มรูปแบบ มีห้องเรียน ห้องสมุด ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องทดลอง ห้องปฏิบัติการ ตลอดจนสนามกีฬาครบครัน โดยให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น

บัญญัติข้อ 4

มีอุปกรณ์การเรียนการสอนครบครัน โดยจัดซื้อในราคาท้องตลาดที่เป็นธรรม ทั้งให้เหมาะสมกับการใช้ประโยชน์สูงสุด

บัญญัติข้อ 5

มีบุคลากรครูผู้สอนครบตามเกณฑ์หากขาดแคลน ควรให้ครูเกษียณอายุ หรือภูมิปัญญาท้องถิ่นตลอดจนผู้ทรงคุณวุฒิมาช่วยสอนหรือให้มีระบบการศึกษาทางไกลผ่าน ความเทียม

บัญญัติข้อ 6

องค์กรท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาไม่ว่าจะเป็นทางด้านวิชาการ หรือ ด้านบริหาร เช่น กำหนดหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น ได้แก่ การสอน ภาษาอังกฤษตั้งแต่ระดับประถมศึกษา การสอนวิชาชีพการเกษตร การก่อสร้างการไฟฟ้า เป็นต้น

บัญญัติข้อ 7

มีการเก็บค่าเล่าเรียนหรือค่าธรรมเนียมการศึกษาเพื่อพัฒนาสถานศึกษา และ จัดอุปกรณ์การเรียนการสอนให้ครบครัน ทั้งนี้ให้ยกเว้นค่าเล่าเรียนสำหรับเด็กยากจน และจ่าย ค่าตอบแทนให้นักเรียนในการพัฒนาหรือฝึกปฏิบัติ ฝึกอาชีพที่เกิครายได้ และเป็นประโยชน์แก่ โรงเรียน เช่น การปลูกพืชผักสวนครัว การเลี้ยงไก่ เลี้ยงปลา เป็นต้น

บัญญัติข้อ 8

มีการส่งเสริมให้กลุ่มบุคคลหรือชุมชนมีส่วนร่วมในการแสวงหาทรัพยากร เพื่อสนับสนุนการบริหาร การจัดกิจกรรมของสถานศึกษา การจัดสวัสดิการให้กับครู เช่น การจัด ที่พัก ค่าตอบแทน ค่าล่วงเวลา ค่าสอนพิเศษ ค่าฝึกอบรม ตลอดจนการแก้ไขปัญหานี้สินของ

บัญญัติข้อ 9

มีการวัดและประเมินผลทางการศึกษาที่มุ่งเน้นผลผลิต คือคุณภาพของนักเรียน ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

บัญญัติข้อ 10

เป็นโรงเรียนที่ผู้นำท้องถิ่นและผู้ปกครองทุกระดับทุกประเภท ยอมรับว่าเป็น โรงเรียนที่มีคุณภาพและมาตรฐาน

3. มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546 : 29-31) ดังนี้

มาตรา 47 ให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วย ระบบการประกันคุณภาพภายใน และระบบการประกันคุณภาพภายนอก

ระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 48 ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก

มาตรา 49 ให้มีสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา มีฐานะเป็นองค์การมหาชนทำหน้าที่พัฒนาเกณฑ์ วิธีการประเมินคุณภาพภายนอก และทำการประเมินผลการจัดการศึกษาเพื่อให้มีการตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษา โดยคำนึงถึงความมุ่งหมายและหลักการ และแนวการจัดการศึกษาในแต่ละระดับตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้

ให้มีการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาทุกแห่งอย่างน้อยหนึ่งครั้ง ในทุกห้าปีนับตั้งแต่การประเมินครั้งสุดท้าย และเสนอผลการประเมินต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน

มาตรา 50 ให้สถานศึกษาให้ความร่วมมือในการจัดเตรียมเอกสาร หลักฐานต่าง ๆ ที่มีข้อมูลเกี่ยวข้องกับสถานศึกษา ตลอดจนให้บุคลากร คณะกรรมการของสถานศึกษา รวมทั้งผู้ปกครองและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับสถานศึกษาให้ข้อมูลเพิ่มเติมในส่วนที่พิจารณาเห็นว่าเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการกิจของสถานศึกษา ตามคำร้องขอของสำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษาหรือบุคคล หรือหน่วยงานภายนอกที่สำนักงานดังกล่าวรับรองที่ทำการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษานั้น

มาตรา 51 ในกรณีที่ผลการประเมินภายนอกของสถานศึกษาใดไม่ได้ตามมาตรฐานที่กำหนด ให้สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาจัดทำข้อเสนอแนะการปรับปรุงแก้ไขต่อหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อให้สถานศึกษาปรับปรุงแก้ไขภายในระยะเวลาที่กำหนด หากมิได้ดำเนินการดังกล่าว ให้สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา

รายงานต่อคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษา หรือ คณะกรรมการการอุดมศึกษา เพื่อดำเนินการให้มีการปรับปรุงแก้ไข

4. ประวัติความเป็นมาของจังหวัดมหาสารคาม

จังหวัดมหาสารคาม ตั้งอยู่กึ่งกลางของภาคอีสานห่างจากกรุงเทพมหานคร 475 กิโลเมตร ตัวจังหวัดตั้งอยู่บนเนินสูงห่างจากลำน้ำชีประมาณ 3 กิโลเมตร ตัวเมืองมหาสารคาม ตั้งอยู่บนเนินสูงของลูกคลื่น หรือที่ชาวอีสานเรียกว่า มอ ลักษณะการตั้งถิ่นฐานเป็นแบบตั้งบ้าน เรือนตามแนวยาวของถนน (Road Linear Settlement) มีพื้นที่ทั้งหมด 5,291,683 ตารางกิโลเมตร หรือ 3,307,301.875 ไร่ มีพื้นที่เป็นลำดับที่ 15 ของภาคอีสาน รูปร่างคล้ายนกอินทรีกลับหัว ในปีพุทธศักราช 2540 มีประชากร 927,753 คน อาศัยอยู่ในชนบทร้อยละ 95.2 ความหนาแน่นประชากร 175 คนต่อตารางกิโลเมตร หนาแน่นที่สุดของภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นศูนย์กลางทางการศึกษาจนได้รับสมญานามว่า ดักลิฉัตร เพราะมีสถานศึกษาหลายประเภททุกระดับ ตั้งแต่อนุบาลจนถึงระดับปริญญาเอก เป็นจังหวัดแรกที่รัฐบาลได้ขยายการศึกษาด้านการผลิตครูระดับปริญญาเอกมาตั้งในส่วนภูมิภาค เมื่อปี 2511 คือ วิทยาลัยวิชาการศึกษา มหาสารคาม ต่อมาพัฒนาเป็นมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม และมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ตามลำดับ

อาณาเขตติดต่อ

ทิศเหนือ	ติดต่อกับเขตจังหวัดกาฬสินธุ์ และจังหวัดขอนแก่น
ทิศใต้	ติดต่อกับเขตจังหวัดบุรีรัมย์ และจังหวัดขอนแก่น
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับเขตจังหวัดร้อยเอ็ด
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับเขตจังหวัดขอนแก่น

สถานศึกษาระดับอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม ได้แก่ สถานศึกษาในสังกัดกรมอาชีวศึกษา สำนักงานการศึกษาเอกชน กรมพลศึกษา ทบวงมหาวิทยาลัย และกระทรวงสาธารณสุข นอกจากนี้ยังมีมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ซึ่งเป็นสถาบันการศึกษาที่เก่าแก่แห่งหนึ่ง ตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2473 และได้ยกฐานะเป็นวิทยาลัยครูมหาสารคาม ปี พ.ศ. 2505 ซึ่งได้รับพระราชทานนามว่า สถาบันราชภัฏมหาสารคาม ใน พ.ศ. 2538 เปิดสอน ระดับปริญญาโท สาขาการบริหาร การศึกษา และสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา ปี พ.ศ. 2541 และได้รับสถาปนาเป็นมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ปี พ.ศ. 2547

5. สภาพการศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม

โรงเรียนเอกชนในจังหวัดมหาสารคามได้เข้ามามีบทบาทในการจัดการศึกษา ตั้งแต่ พ.ศ. 2443 โดยหลวงอภิสิทธิ์สารคาม (บุคดี) ซึ่งเป็นนายอำเภอเมืองได้ตั้งโรงเรียนสตรีแห่งแรกขึ้น ได้ดำเนินกิจการจนกระทั่งถึง พ.ศ. 2456 ทางราชการได้สถาปนาโรงเรียนสารคามพิทยาคมขึ้น โรงเรียนสตรีจึงได้เลิกกิจการใน พ.ศ. 2457 ในช่วงระยะเวลาต่อมา การศึกษาเอกชนในนามโรงเรียนราษฎร์ไม่มีบุคคลหรือหน่วยงานใดสามารถจัดตั้งขึ้นมาได้ จนกระทั่ง พ.ศ. 2480 นายจำลอง ดาวเรือง จึงได้ขออนุญาตตั้งโรงเรียนเรืองวิทยาขึ้นที่ตำบล หนองแสง อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคามเปิดสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 ซึ่งถือได้ว่าเป็นการตั้งโรงเรียนราษฎร์แห่งแรกในจังหวัดมหาสารคามที่จัดการศึกษาได้อย่างสมบูรณ์ตามเกณฑ์ของกระทรวงศึกษา โดยระบุดูอุปการะสงฆ์เงินจากการ ตั้งโรงเรียนราษฎร์ของนายจำลอง ดาวเรือง ได้เป็นแรงผลักดันให้บุคคลหรือคณะบุคคลอื่น ๆ ที่สนใจทำธุรกิจทางการศึกษาเห็นช่องทางในการขออนุญาตก่อตั้งโรงเรียนราษฎร์ขึ้นอีกหลายแห่ง

ต่อมาเมื่อมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2525 ได้มีผู้ขออนุญาตตั้งโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษา เปิดสอนระดับก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอาชีวศึกษาเพิ่มขึ้นหลายโรง ในปี พ.ศ. 2548 มีโรงเรียนเอกชนในจังหวัดมหาสารคาม จำนวน 20 โรง ซึ่งมีโรงเรียนที่เปิดสอนการศึกษาเฉพาะระดับอนุบาล 12 โรง ประกอบด้วย โรงเรียน อนุบาลเกียรติขจร อนุบาลจอนวิทย์กุล อนุบาลพิสมัย พัฒนศึกษา อนุบาลพรเทพ อนุบาลพุทธศา อนุบาลนาเชือก อนุบาลมาลีรัตน์ อนุบาลลูกรัก อนุบาลสกุลรัตน์ อนุบาลสายรุ้ง และอนุบาลอภิสิทธิ์ปัญญา

6. โรงเรียนเอกชนในจังหวัดมหาสารคาม

ในปี 2548 ของโรงเรียนเอกชน มีจำนวน 20 โรงเรียน นักเรียน 7,323 คน ครู 339 คน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนครูและนักเรียนของโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดมหาสารคาม

ที่	ชื่อโรงเรียน	ครู	จำนวน			
			อนุบาล	ประถม	มัธยม	รวม
1	โรงเรียนรุ่งอรุณวิทย์	34	154	237	52	443
2	โรงเรียนอนุบาลกิตติยา	17	434	17	0	451
3	โรงเรียนมัธยมชาลูน	21	89	0	322	411
4	โรงเรียนมัธยมวัดกลางโกสุม	75	0	0	1,510	1,510
5	โรงเรียนอนุบาลสายรุ้ง	6	143	0	0	143
6	โรงเรียนอนุบาลพิสมัย	6	96	0	0	96
7	โรงเรียนอนุบาลเกียรติจักร	8	120	0	0	120
8	โรงเรียนอนุบาลมาลีรัตน์	8	266	0	0	266
9	โรงเรียนอนุบาลนาเชือก	2	23	0	0	23
10	โรงเรียนอนุบาลสกุลรัตน์	3	29	0	0	29
11	โรงเรียนอนุบาลจอนวิทย์กุล	14	235	0	0	235
12	โรงเรียนพระกุมารศึกษา	43	272	691	0	963
13	โรงเรียนพระกุมารศึกษามหาสารคาม	41	389	921	0	1,310
14	โรงเรียนอนุบาลลูกรัก	2	25	0	0	25
15	โรงเรียนอนุบาลอภิสิทธิ์ปัญญา	2	46	0	0	46
16	โรงเรียนจันทนภา	25	112	274	36	422
17	โรงเรียนอนุบาลเอี่ยมสุข	25	358	376	0	734
18	โรงเรียนพัฒนศึกษา	3	58	0	0	58
19	โรงเรียนอนุบาลพรเทพ	2	15	0	0	15
20	โรงเรียนอนุบาลพุทธิตา	2	23	0	0	23
รวม		339	2,887	2,516	1,920	7,323

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

ชวลีพร อนุฆาน (2539 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา ความคิดเห็นของผู้ปกครอง โรงเรียนอนุบาลเอกชน จังหวัดสระบุรี ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองมีความคิดเห็นในการส่งเด็กเข้าเรียน โรงเรียนอนุบาลเอกชน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุดทุกด้าน อันดับสูงสุด แต่ละด้าน คือ ด้านการเรียนการสอน ด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่ ด้านกิจการนักเรียน และด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง มีดังต่อไปนี้คือ ครูสอนให้นักเรียนอยู่ในระเบียบวินัย ครูที่สอนนักเรียนอนุบาลต่างกายสะอาดเรียบร้อย สภาพแวดล้อมของโรงเรียนเป็นระเบียบสวยงาม ร่มรื่น โรงเรียนสอนให้นักเรียนรู้จักช่วยเหลือตนเอง และผู้บริหารและครูต้อนรับผู้ปกครองด้วยไมตรีจิตที่ดี ผู้ปกครองที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่างกัน มีความคิดเห็นในด้านการเรียนการสอนไม่แตกต่างกัน ส่วนทางด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่ ด้านกิจการนักเรียน ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองแตกต่างกัน โดยที่ผู้ปกครองที่มีรายได้ในระดับปานกลาง และระดับสูง มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน แต่แตกต่างจากผู้ที่มีรายได้ระดับต่ำกว่า

วสิน ปาลเดชพงศ์ (2539 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนต่อ โรงเรียนอนุบาลเอกชน:กรณีศึกษาโรงเรียนอนุบาลก้องกล้ากรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 31-35 ปี สำเร็จการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาตรี และประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัวครอบครัวมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 20,001-40,000 บาท และตัดสินใจส่งบุตร-ธิดาเข้าเรียนเพราะสถานที่ตั้งของโรงเรียนอยู่ใกล้บ้าน ผู้ปกครองนักเรียนมีความพึงพอใจดังนี้ (1) จัดการเรียนการสอน โดยเน้นวิชาการให้นักเรียนอ่านออกเขียนได้ (2) จัดมุมการเรียนรู้ต่าง ๆ ขึ้นในห้องเรียน(3) จัดหาครูที่มีอายุอยู่ระหว่าง 20-40 ปี และควรผ่านการอบรมหรือศึกษาด้านการอนุบาลมาโดยเฉพาะ และจัดพี่เลี้ยงให้กับเด็กในแต่ละชั้นเรียน (4) รายงานผลพัฒนาการของนักเรียนทุกครั้งติดต่อกับผู้ปกครอง ทั้งทางจดหมายและโทรศัพท์ และผู้ปกครองนักเรียนมีความต้องการให้โรงเรียนดำเนินการดังนี้ 1) จัดให้มีอุปกรณ์และสื่อการสอนต่าง ๆ เพียงพอกับความต้องการของนักเรียน 2) มีสิ่งแวดล้อมที่ดี ร่มรื่น มีห้องเฉพาะสำหรับวิชาต่าง ๆ ติดตั้งเครื่องปรับอากาศในห้องเรียน และมีสถานที่ตั้งอยู่ในชุมชน การคมนาคมสะดวก และ 3) มีการพบปะสังสรรค์ ระหว่างผู้ปกครองและโรงเรียนปีละ 1 ครั้ง

พรพิมล แซ่ชี (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา ความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเอกชน : กรณีศึกษาโรงเรียนอนุบาลโชคชัยลาดพร้าว เขตลาดพร้าว ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองโรงเรียนอนุบาลโชคชัยลาดพร้าวมีความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษาอยู่ในระดับมากทุกด้าน คือ ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านอาคารสถานที่สภาพแวดล้อม ด้านบุคลากร ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง ด้านบริการและอำนวยความสะดวกในวันด้านการเรียนการสอนในประเด็นครูจัดกิจกรรมให้นักเรียนเล่นิทานและพูดหน้าชั้น และด้านความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองกับโรงเรียนประเด็นโรงเรียนเชิญผู้ปกครองมาร่วมประชุมชี้แจง เกี่ยวกับกิจกรรมของโรงเรียน โรงเรียนจัดประชุมผู้ปกครองเพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์การเรียนการสอน และโรงเรียนชี้แจง ให้ความรู้เกี่ยวกับแนวการจัดประสบการณ์ ในชั้นอนุบาลให้ผู้ปกครองทราบ

มณฑิกา สุจริตกุล (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา ความคาดหวังของผู้ปกครอง เกี่ยวกับการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนระดับก่อนประถมศึกษาในเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่าความคาดหวังของผู้ปกครองโดยภาพรวมทั้งหมด 4 ด้าน คือ

1. แนวการจัดประสบการณ์ ผู้ปกครองคาดหวังให้นักเรียนได้รับการพัฒนาทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา
2. พฤติกรรมที่พึงประสงค์ของครู และ พี่เลี้ยงคาดหวังให้มีความรักเด็กและให้ความอบอุ่นแก่เด็ก
3. ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน คาดหวังให้อาคารสถานที่สวยงาม สะอาดถูกสุขลักษณะและปลอดภัย
4. ความสัมพันธ์กับชุมชนและบริการอื่น ๆ คาดหวังที่จะให้มีปฏิสัมพันธ์รูปแบบแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกัน และต้องการให้โรงเรียนจัดบริการรับ-ส่งเอง

วาม ดุสยากร (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนเอกชนระดับอนุบาล ต่อการจัดการเรียนการสอนที่พึงประสงค์ : กรณีศึกษาโรงเรียนบรรจงรัตน์ จังหวัดลพบุรี ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าการดำเนินการจัดการเรียนการสอนควรเน้นการเตรียมความพร้อมเพื่อพัฒนาเด็กทั้งทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา โดยต้องการให้เน้นวิชาการในระดับอนุบาลปีที่ 3 เพื่อเตรียมชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และควรมีการสอนคอมพิวเตอร์สำหรับเด็กอนุบาล คุณลักษณะของนักเรียนที่โรงเรียนควรเน้นเรื่องมารยาท ผู้ปกครองส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการจัดบริการนักเรียนของโรงเรียน

ทุกด้าน เน้นครูอนุบาลต้องจบเอกอนุบาลโดยเฉพาะ ครูอนุบาลควรมีความเมตตา กรุณา และรักเด็ก ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง ควรมีการประชุมพบปะผู้ปกครองให้มากขึ้นและสภาพห้องเรียนมีแสงสว่างเพียงพอ การถ่ายเทอากาศดี มีลมพัดผ่านสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนเน้นความปลอดภัย สะอาด และมีบรรยากาศแห่งการเรียนรู้

วรสิทธิ์ สฤษดิ์อภิรักษ์ (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาในระดับอนุบาลของโรงเรียนเอกชน ในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองส่งบุตรหลานเข้าเรียนในระดับอนุบาลของโรงเรียนเอกชนในเขตบางกอกน้อยจะเป็นโรงเรียนที่ตั้งอยู่ไม่ห่างจากชุมชน มีการคมนาคมสะดวก โรงเรียนจะมองเน้นการอ่านออกเขียนได้ มีการประกันอุบัติเหตุให้นักเรียนการเก็บค่าธรรมเนียมนิยมเหมาะสมกับคุณภาพของโรงเรียน และมีบุคลากรเอาใจใส่นักเรียน ในด้านความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษา ผู้ปกครองมีความเห็นว่า ด้านการเรียนการสอนควรจัดการเรียนการสอนเพื่อให้เด็กมีคุณธรรม จริยธรรม มีการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา และเน้นให้อ่านออกเขียนได้ เน้นวิชาการเพื่อเตรียมเข้าเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ด้านบุคลากร ครูควรมีประสบการณ์มีวุฒิปริญญาตรีทางด้านอนุบาลโดยตรง ด้านอาคารสถานที่ควรมีสถานเล่นกลางแจ้งเพียงพอ มีอุปกรณ์และห้องที่จำเป็นต่อการจัดกิจกรรมครบถ้วน ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองควรจัดให้มีการประชุม และให้ผู้ปกครองมาเยี่ยมโรงเรียนให้มากขึ้น

ศศิธร เวียงเหล็ก (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา ความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเอกชนในกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองให้ความสำคัญต่อคุณภาพการจัดการศึกษาในระดับอนุบาลดังนี้

1. หลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ และสติปัญญา การวัดและการประเมินผลใช้วิธีสอนด้วยข้อทดสอบและแจ้งผลการสอบให้ผู้ปกครองรับทราบภาคเรียนละ 1 ครั้ง
2. บุคลากร ผู้บริหาร ครู และพี่เลี้ยง มีคุณลักษณะพึงประสงค์ คือ มีมนุษยสัมพันธ์กับผู้ปกครองเป็นอย่างดี ให้ความรักและเอาใจใส่นักเรียนในทุกด้าน
3. ทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน มีการจัดอาคารเรียนที่มีความมั่นคงแข็งแรงปลอดภัย มีพื้นที่สำหรับนักเรียนวิ่งเล่นหรือออกกำลังกาย จัดสภาพแวดล้อมในชั้นเรียนให้เหมาะสม จัดอุปกรณ์อำนวยความสะดวก สื่อการเรียนเหมาะสมกับวัยของนักเรียน มีห้องปฏิบัติ

การพิเศษ บุคลากรพิเศษเป็นครูภาษาอังกฤษและพลศึกษา สร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับบ้านโดยให้ผู้ปกครองเยี่ยมชมโรงเรียนและจัดทำจดหมายข่าว

4. การจัดการ โรงเรียนจัดบริการสถานที่สำหรับผู้ปกครองนั่งพักระหว่างรอรับนักเรียน
5. กิจกรรมนักเรียน มีการจัดบริการอาหารกลางวันที่ถูกหลักโภชนาการ จัดอาหารเสริมการจัดกิจกรรมนักเรียนส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ในวันสำคัญทางศาสนา
6. ผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน ผู้ปกครองรับทราบพัฒนาการของนักเรียนจากสมุดรายงานของนักเรียน

นิรันดร์ เลาะวิธิ (2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา ความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการจัดโรงเรียนอนุบาลเอกชนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่าผู้ปกครองมีความคิดเห็นดังนี้

1. ด้านหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน โรงเรียนควรจัดหลักสูตรในลักษณะการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาแก่นักเรียน โดยมีจุดมุ่งหมายในการส่งเสริมให้มีพัฒนาการทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา เพื่อเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตและอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข รวมทั้งผนวกคุณธรรม จริยธรรม ให้ผสมกลมกลืน ทั้งนี้ นักเรียนควรจะเป็นผู้เลือกกิจกรรมจากสิ่งที่ครูได้เตรียมมา โดยครูและนักเรียนมีส่วนร่วมในการออกแบบและดำเนินการเรียนการสอน ซึ่งเนื้อหาที่เรียนเกี่ยวกับตัวนักเรียน และในการจัดกิจกรรมควร เน้นกิจกรรมสร้างสรรค์ด้านการวาดภาพและงานศิลปะ ครูควรรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียน โดยจัดทำแฟ้มรายบุคคล

2. ด้านบุคลากร ครูควรมีวุฒิปริญญาตรีทางการศึกษาด้านวิชาครูอนุบาล และมีความเมตตา ครูควรใช้ภาษาถูกต้องทั้งการพูด การเขียน และใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย

3. ด้านอาคารสถานที่ โรงเรียนควรจัดห้องเรียนให้มีพื้นที่กว้าง เหมาะสมกับการทำกิจกรรม จัดมุมอ่านและเขียน มีสนามหญ้าออกกำลังกายกลางแจ้ง

4. ด้านบริการ โรงเรียนควรจัดบริการน้ำดื่มที่สะอาด และตรวจสอบสุขภาพนักเรียนให้ความรู้และความร่วมมือกันระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครองและชุมชน

สถล บุรารักษ์ (2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความคาดหวังของผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชน : กรณีศึกษา โรงเรียนบูรารักษ์ อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีความคาดหวังให้โรงเรียนจัดแผนการสอนทุกวิชาให้สอดคล้องกับหลักสูตร วิชา และพัฒนาการของนักเรียนโดยใช้สื่อที่ทันสมัย เน้นวิชาภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ และคอมพิวเตอร์ มีการประเมินความรู้ความเข้าใจอย่างต่อเนื่อง นักเรียน รู้จักค้นคว้า แสวงหาความรู้เพิ่มเติมเสมอ ใช้ภาษาไทยได้ถูกต้อง คิดคำนวณได้รวดเร็ว มีวินัยในตนเอง ปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่น ได้มีประสิทธิภาพ มุ่งประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน ครุมีวุฒิทางการศึกษา มีคุณธรรมและจริยธรรม เอาใจใส่ดูแลนักเรียน มีการจัดอาหารน้ำดื่มที่ถูกหลักโภชนาการ มีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมสุขภาพ และเสริมหลักสูตรที่พัฒนาความรู้ความสามารถ ความถนัด ทักษะและคุณธรรม มีการตกแต่งบริเวณโรงเรียนให้เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ให้ความสำคัญกับห้องสมุด ห้องพยาบาลและห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์

2. ผู้ปกครองได้รับข้อมูลข่าวสารของโรงเรียนน้อย

ธันธธา ศรีตะบุตร (2548 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความคิดเห็นของบุคลากรต่อการจัดการศึกษาปฐมวัย ของโรงเรียนเอกชน จังหวัดหนองคาย ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับความคิดเห็นของบุคลากรต่อการจัดการศึกษาปฐมวัย ของโรงเรียนเอกชน จังหวัดหนองคาย โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 4 ด้าน ระดับปานกลาง 2 ด้าน เรียงลำดับจากสูงไปหาต่ำ ได้แก่ ด้านอาคารสถานที่ ด้านกิจการนักเรียน ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน ด้านธุรการ ด้านบุคลากร และด้านวิชาการ ตามลำดับ

2. ไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างตำแหน่งและประสบการณ์ เกี่ยวกับความคิดเห็นของบุคลากรต่อการจัดการศึกษาปฐมวัย ของโรงเรียนเอกชน จังหวัดหนองคาย ทั้งโดยรวมและรายด้านทุกด้าน

3. แนวทางเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการศึกษาปฐมวัย ของโรงเรียนเอกชน จังหวัดหนองคาย ได้แก่ การจัดอบรม สัมมนา และหรือ นำครูเข้าศึกษา ศึกษานเพื่อเพิ่มพูนความรู้ และประสบการณ์ จัดให้มีบุคลากรปฏิบัติงานครบทุกตำแหน่งตามความจำเป็น รัฐ ท้องถิ่น ควรสนับสนุนงบประมาณ ส่งเสริมการจัดการศึกษาปฐมวัยให้แก่โรงเรียนเอกชน ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนที่จัดการศึกษาปฐมวัย ควรศึกษา เพิ่มพูนความรู้ด้านการจัดการศึกษาปฐมวัย และเพิ่มค่าตอบแทนหรือสวัสดิการ เพื่อสร้างขวัญกำลังใจให้แก่บุคลากรผู้ปฏิบัติงาน รวมทั้งจัดประชุมครูและผู้ปกครองเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง

ประสาท เขตมรรคา (2548 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความคาดหวังของผู้ปกครองนักเรียน ต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ของ โรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า

1. ผู้ปกครองนักเรียนมีความคาดหวังต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของ โรงเรียน เอกชน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตาม ค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ ด้านวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงานทั่วไป และ ด้านงบประมาณ เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษาและอาชีพต่างกัน พบว่า

1.1 ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี และปริญญาตรีขึ้นไป มีความคาดหวังโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตาม ค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ ด้านวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงานทั่วไป และ ด้านงบประมาณ

1.2 ผู้ปกครองนักเรียนที่ประกอบอาชีพต่างกันมีความคาดหวัง โดยรวมอยู่ใน ระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ ด้านวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงานทั่วไป และด้านงบประมาณ

2. ผู้ปกครองนักเรียนที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคาดหวังต่อการจัดการศึกษา ระดับปฐมวัยของโรงเรียนเอกชน โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้าน วิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบริหารทั่วไป มีความคาดหวังแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ ระดับ .05

3. ผู้ปกครองนักเรียน ที่มีอาชีพต่างกันมีความคาดหวังต่อการจัดการศึกษาระดับ ปฐมวัยของโรงเรียนเอกชน โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

4. ผลการวิเคราะห์แบบสอบถามปลายเปิด พบว่า ด้านวิชาการ ควรมีการเปิดโอกาสให้ ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน การวางแผนร่วมกัน ในการจัดทำหลักสูตรหรือ กิจกรรมที่จัดให้สำหรับเด็กนักเรียน ด้านงบประมาณ โรงเรียนควรมีการจัดสรรงบประมาณสำหรับการพัฒนาอาคารสถานที่ และการเรียนการสอนให้มากขึ้น ด้านการบริหารงานทั่วไปโรงเรียนควร จัดสภาพแวดล้อมบริเวณโรงเรียนให้มีความสวยงาม

วิวรรณ เขตมรรคา (2548 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา ปัญหาการจัดการศึกษาระดับ ปฐมวัยในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้บริหารและครูผู้สอนมีปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณา เป็นรายด้าน พบว่า ด้านวิชาการ ด้านบุคลากร ด้านงานบริหารทั่วไป อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้าน งบประมาณอยู่ในระดับมาก

2. ผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 มี ปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในโรงเรียนเอกชน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

3. ผลการวิเคราะห์แบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหาการจัดการศึกษาระดับ ปฐมวัยในโรงเรียนเอกชน พบว่า ควรเพิ่มค่าตอบแทนให้กับครูผู้สอนเพิ่มขึ้น ขาดสื่อการเรียน การสอนสำหรับเด็กปฐมวัย ควรจัดอบรมเกี่ยวกับหลักสูตรและการจัดประสบการณ์ให้กับครู ผู้สอน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้การสนับสนุนในด้านงบประมาณ และโรงเรียนควรมีการเพิ่มครู ผู้สอน เพราะอัตราครูกับนักเรียนไม่เท่ากัน

2. งานวิจัยต่างประเทศ

การ์เซีย (Garcia. 1986 : 3593-4) ได้ทำการศึกษาเพื่อเสนอความคิดเห็นในการ วางแผนการจัดการหลักสูตรสำหรับเด็กอนุบาลเปอร์โตริกัน ผลของการศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้ ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์คือ

1. ด้านหลักสูตร ควรสอนให้เด็กทราบถึงวัฒนธรรม และภูมิใจในความเป็น พลเมืองของประเทศตนเอง และควรจัดให้เด็กมีกิจกรรมและประสบการณ์

2. ด้านการเรียนการสอน ครูควรเป็นผู้แนะนำวิธีปฏิบัติในการเรียนและควรมี อุปกรณ์ การสอนที่เหมาะสมกับความเข้าใจของเด็ก ครูควรเป็นผู้มีวุฒิทางการสอนอนุบาล โดยเฉพาะ

3. ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียน ควรมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด

โซเดอร์ (Soder. 1987 : 2410 – A) ได้ศึกษาเรื่อง การวางแผนกลยุทธ์ทางการศึกษา โดยใช้ผู้เชี่ยวชาญการวางแผนชุมชน โดยวิทยาลัยชุมชนแคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา ผลการวิจัย พบว่า การวางแผนจะได้ผลก็ต่อเมื่อมีการวางแผนกลยุทธ์ด้วยการวิเคราะห์ระบบ จัดเป็นโครงการ พัฒนาระหว่างแผนต่อแผน และการวางแผนนั้นไม่ควรจำกัดในด้านเวลา ข้อตกลงในการวางแผน กลยุทธ์ควรได้รับการพิจารณาอย่างเคร่งครัด และเป็นไปอย่างถูกต้อง

รูบินโน (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2545 : 68 ; อ้างอิงมาจาก Rubino. 1988 : 1335 – A) ได้ศึกษาเรื่องการใช้การตลาดในวิทยาลัยและมหาวิทยาลัย การวิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษา

แนวทางการตลาดของวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยเอกชน แบบสอบถามเน้นในด้านแนวทางการตลาดที่สถาบันเหล่านี้เลือกใช้ การรวบรวมข้อมูลใช้วิธีสัมภาษณ์แบบเจาะลึกจากอธิการบดี รองอธิการบดี ผู้อำนวยการฝ่ายบริการ การเงินและฝ่าย ประชาสัมพันธ์ คำถามในการสัมภาษณ์คือ ทิศทางและกลยุทธ์การตลาด ซึ่งผู้ถามเตรียมจาก ความรู้ด้านจิตวิทยาลูกค้า การจัดการองค์การ จากการศึกษาพบว่า สถาบันเหล่านี้ไม่เข้าใจแนวคิดการตลาด ไม่เห็นความจำเป็นต้องใช้การตลาด ไม่เคยใช้การตลาดในกิจการของตนไม่มีงบประมาณ ในด้านนี้ ไม่มีความต้องการที่จะได้แนวคิดใหม่ ๆ ทางด้านนี้ ทางสถาบันเองก็ไม่มีความต้องการทำตัวให้เด่นแตกต่างจากที่อื่น ท้ายที่สุดสถาบันเหล่านี้เห็นว่าหากจำเป็นจะต้องใช้การตลาด จะทำในด้านการส่งเสริมการตลาดและการ ประชาสัมพันธ์

เปโตรนีโอ (Petronio. 1995 : 2107) ได้ศึกษาการเลือกโรงเรียน : การงานรับต่อแผน การเลือกโรงเรียนเกี่ยวกับกระบวนการที่พวกเขาชอบ แหล่งข้อมูลข่าวสารและการใช้แหล่งข้อมูล ในการตัดสินใจ และความพึงพอใจและการเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนที่เลือก ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองเลือกโรงเรียนโดยปรึกษาเพื่อน และคนคุ้นเคยที่มีประสบการณ์ และท้ายที่สุดจะเลือก โรงเรียนที่อยู่ใกล้บ้าน ความมั่นใจเกี่ยวกับการปฏิบัติต่อเด็กและการสอนของครู ส่วนการเข้าร่วม กิจกรรมของโรงเรียนขึ้นอยู่กับเวลาของผู้ปกครอง และการต้อนรับของบุคลากรในโรงเรียน

ลอรี อาลิซาเบท คาซิโอ (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2545 : 67 ; อ้างอิงมาจาก Lori Elizabeth Casio. 1997) ได้ศึกษาการรับรู้ของผู้ปกครองที่มีต่อมาตรฐานการรับรองคุณภาพ ด้านการศึกษาปฐมวัย ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองทั้งหมดเห็นว่ามาตรฐานคุณภาพของสมาคม การศึกษาปฐมวัยแห่งชาติ มีความสำคัญและมีความเห็นว่า องค์ประกอบที่สำคัญที่สุดตาม ลำดับคือ สุขภาพและความปลอดภัย ปฏิสัมพันธ์ของบุคลากรกับเด็ก การสื่อสารกับผู้ปกครอง และการ บริการโภชนาการและอาหาร ตัวเลือกเด่นของ 42 องค์ประกอบย่อยจาก 10 มาตรฐาน คือ

1) เด็กได้รับการนิเทศตลอดเวลา 2) การเตรียมสารอาหารแต่ละมื้อ 3) การทำนยความคิดของเด็ก ประเด็นที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญระหว่างความคิดเห็นของผู้ปกครอง เกี่ยวกับ คุณภาพของศูนย์ ได้แก่ (1) ความแตกต่างของระดับวุฒิการศึกษาของบุคลากร (2) ความแตกต่าง ของระดับการให้การศึกษาสำหรับผู้ปกครอง (3) ความแตกต่างของชนิดของศูนย์ นอกจากนี้ ผู้ปกครองที่มีรายได้แตกต่างกันมีการรับรู้ต่อคุณภาพไม่แตกต่างกัน

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยพบว่า ความคิดเห็นและความต้องการของ ผู้ปกครองที่มีต่อการเรียนการสอนในระดับอนุบาลของโรงเรียนเอกชน เน้นความสำคัญทุกด้านใน

สภาพรวม ๆ เพราะเป็นการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็ก ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา เน้นคุณสมบัติของครูผู้สอนซึ่งจะเป็นผู้ถ่ายทอดสิ่งดีงาม ถูกต้องให้แก่เด็ก ตลอดจนเน้นถึงสิ่งอำนวยความสะดวก สิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง และชุมชน เช่น ผลการศึกษาของ มนต์จิตา บุปผาคำ (2544 : บทคัดย่อ) ซึ่งได้ ศึกษากลยุทธ์การตลาดของโรงเรียนอนุบาลเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ความเห็นของผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับกลยุทธ์การตลาดของโรงเรียนอนุบาลเอกชน อยู่ใน ระดับ “มาก” และงานวิจัยของอุไรวรรณ กุลเวชกิจ (2546 : บทคัดย่อ) ซึ่งได้ศึกษาความ คาดหวังของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาระดับอนุบาล ของโรงเรียนเอกชน จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองมีความคาดหวังต่อการจัดการศึกษาระดับอนุบาลโดยภาพรวมอยู่ใน ระดับ “มาก”

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานการวิจัยเกี่ยวกับกลยุทธ์การตลาด ของโรงเรียนอนุบาลเอกชน ในจังหวัดมหาสารคาม ครั้งนี้ว่า (1) ระดับความคิดเห็นของครูและผู้ปกครองโดยรวมอยู่ในระดับมาก (2) ระดับความคิดเห็นของครูและผู้ปกครองแตกต่างกันทั้งโดยรวมและรายด้าน (3) ความพึงพอใจของครูและผู้ปกครอง โดยรวมอยู่ในระดับมาก เพื่อให้ได้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงกลยุทธ์การตลาด ได้เหมาะสม และมีประสิทธิภาพ ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ปกครอง เป็นข้อมูลในการพัฒนาศักยภาพของครูเกี่ยวกับการเรียนการสอน ให้เพียงพอที่จะพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพ และประกอบการตัดสินใจของรัฐในการพัฒนาส่งเสริม ตลอดจนการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนโรงเรียนอนุบาลเอกชนให้มีศักยภาพในการแข่งขันต่อไป